

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

VI. Évfolyam.

KISS JÓZSEF.

33. szám.

*
Elegáns angol nyári-
öltönyök 18 forinttól feljebb
beszereshetők

Deutsch F. Károly
férfisszabónál
Budapest, Andrássy ut 1. sz.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 6. sz.

SZTAMBULOW özvegye.

Folyékony Glycerin-Crème

KIELHAUSER-től Grácban.

A folyékony glycerin-crème sikerült egyesítése a legártatlanabb szerekeknek, melyek a bőrt nemcsak simábbá és finomabbá teszik, hanem annak fiatalos frissességét föntartják. Övszer a levegő, szél és nap befolyása ellen, eltávolítja a szeplőt, napsütést, májfoltot és minden hasonló arcztisztatlanságot. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Legfinomabb glycerin-szappan,

glycerin és illatos növényekből, kitűnően tisztít és élénkíti a bőrt és a finom pipereszappan minden kívánt előnyeivel bír. Darabja **kék papírban** 35 kr.

Párizsi hölgypor a bőrnek leggyengédebb fehér színt adja és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, úgy férfiaknál is borotválás után nagy kedveltségnek örvend. Egy doboz ára 50 kr. fehér, rózsaszín és sárga (Rachel).

Kézmosó-por mandula-szappan és spermacetből készítve, a legártatlanság arc- és kézbőrtisztítószer. Egy doboz ára 50 kr. Rouge végétál kitartó arcpirosító szer nappalra és estére. Ára 50 kr.

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12. sz.

Hamisított hölgyportól és glycerin-crémétől óvakodni tessék. Csak az tekintendő valódinak, amelyek dobozán, valamint használati utasításán a mellékelt védjegy van.

Luser L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem, szemölcs és a talp, valamint sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrszarvasodás ellen. A hatásért jó állás vállaltatik.

Központi szétküldési raktár:

E tapasz csak egy nagyságban létezik és pedig darabon kint 60 krajczárért. Mindig határozottan LUSER-féle turista-tapasz kérendő.

SCHWENK L.
gyógyszerész,
Meidling-Bécs.

FŐRAKTÁR:

Budapest, Király-utca 12. TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza.

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

ARANYOSI MIKSA

nyilvános polgári és kereskedelmi iskolája
BUDAPESTEN,

V., Nagykorona-utca 13. szám.

Az intézet áll négy polg. iskola és három kereskedelmi osztályból; ez utóbbiak egyenrangúak a kereskedelmi akadémiák osztályaival.

Bizonyítványok államérvényesek. Egyéves önkéntességi jog.

Az intézet internatussal van összekötve. Előjegyzés a szünet alatt is. Részletes programot készséggel küld

az igazgatóság.

Legjobb asztali- és üdítő-ital, kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél, gégebajoknál, gyomor- és hólyaghurtnál.

Főraktár MATTONI és WILLE-nél Budapesten.

pes árjegyzék: a) harmokákról; b) hangszerekről és zenélő-gyakról; c) minden egyéb hangszerről, hangszertelekről és hurkól; d) kiadásokban ingyen és bér- e küldetik.

Sternberg Ármán és Testvére

és. és kir. szab.

HANGSZER-IPAR

Budapest, VII., Kerepesi-ut 26. sz.

Javítások pontosan teljesítetnek.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:

Egész évre ... frt 10.—

Félévre ... » 5.—

Negyedévre ... » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések:

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adatnak vissza.

— Budapest, Augusztus hó 18. —

Krónika.

Nyáréji álom.

— augusztus 14.

A szegény dalmát Jóskának nem volt csizmája — mért? mert szegénynek számárfeje volt.

Ugy van, a fejük s a csizmájuk minémüsége között nem is hinnék, milyen erős az összefüggés. Teszem, akinek kutyafeje van, annak már jut egy pár kapcza meg egy pár bocskor. Az ökörfejűnek is ad a jó isten egy pár narisnyát meg egy pár duplatalpu csizmát. Akinek madárfeje van, ó, annak jó a dolga: az minden szava után azt mondhatja, hogy: eh, eh! a szeme elé üveg-ablakot tehet, s a cipője: könnyű borju-bőr, amit reggelenként Lutéczia-kenőccsel kenetetnek. Hát még a tigrisfejű embernek! Annak három palotája van, a három palotában három szobája, a három szobában három almárioma, a három almáriomnak három polca, s mindegyik polczon három pár cipője: mind fűsámfázva, kivarrrva, gyenge olajjal puhára áztatva, mind csupa finom fisléder-cipő, ami szeliden simul a lábához, értelmesen és odaadóan illeszkedik minden mozdulatához, a lépését nesztelenné teszi s a járását ügyessé, úgyhogy a jöttét csak akkor veszed észre, ha már a válladba verte a karmát s a fogát a torkodba vájta.

Csak a számárfejű embernek nem jut még faczipő sem. A számárfejűt már messziről meglátják, s ha munkát kér, kiívetik: számárfejű emberre ki bizna munkát? Hát még ha csókot kér, akkor meg éppen kivihogják: számárfejű embernek ki adna csókot? Nem, még azt sem türik, hogy éjczakai nyugvásra a pitvar deszkájára hajthassa az ő számárfejét, s a szegény dalmát Jóska éjczakárul éjczakára ott hált a Duna partján, vihar elől a hid vasgerendái közt huzta meg magát, onnan nézve lecsukódó szemmel a villám cikázását, a víz tajtékzását, s szivdobogva hegyezte az ő hosszú füleit, ha fölötte kéznyújtásnyira rémitő dübögéssel zakatolt át a gyorsvonal, mind tele tigrisfejű, madárfejű vagy ökörfejű emberrel, akinek mindnek van hajléka, van betevő falatja, sőt csizmája is van, csak neki nincs — mért? mert neki számárfeje van.

*

Képzeldenek egy szép májusi éjczakát s képzeldenek bele egy tündéresszonyt, valami dalmát Titániát. Gyenge

az én tollam, hogy az ő szépségeit megírjam — önök mindannyian ismerik Hegyesi Mari asszonyt, a nemzeti színház kitűnő művésznőjét, aki magát dalmát származásának vallja, — nos hát, a mi tündéresszonyunk, ha lehetséges, még nálánál is szebb volt. A délszláv *Titankák* csak olyanok, mint az ó-görögök s velük is megtörténik, hogy valami bolondságon összekapnak az ő *Oberonicsukkal* s elindulnak, hogy számárfejű emberekkel álljanak az urukon boszut. Szerettem hinni, hogy a dalmát tündérek szívesebben szólnak a quarnerói olaszok csés meg esses puha nyelvén, mint a horvátok péktől meg errektől berregő idiómáján. S egy szép májusi éjczakán a dalmát Jóska olasz szóra ébredt, puha olasz szóra és puha olasz karok ölelésére: »Mio caro Peppino — ugy-e szeretsz, ugy-e szeretsz?!«

A dalmát Jóska illedelmes zavarban vakargatta a füle tövét: »Hogyne szeretném a nagyságát, ha parancsolja! De nem igen szoktam ám meg az ilyen jóbanást. Talán valakivel össze tetszik tévesztetni? Nem látja a nagysága, hogy nekem számárfejem van, csizmám pedig nincsen?«

De a szép asszony nem tágitott. »Erre a gyönyörű fejcskére ki meri azt mondani, hogy számárfej?! Erre a csöpp földre, hogy számárfül?! Igaz, egy kicsit hegyes, de először is a hegyes fül magas intelligenciára vall, aztán meg mikor neked ez is olyan jól illik! Jer velem, elviszlek tenger szigetére, kristálypalotába, manók lesznek a szolgálád és tündérek a szolgálóid, csak szeress, csak szeress!...«

»Csizmám is lesz?«

»Lesz, szattyánból való lesz, skóffummal kivarrott!...«

Ez határozott s a dalmát Jóska teljes buzgalommal vizionozta a szép tündér ölelését. De most következik az ő számársága. Az az ostoba szíve nem tudott megválni az anyaföldjétől s ő csak féllábbal tudott átlépni az álmok országába. Nem a nagy tenger titkos szigetére ment, hanem csak a szülőföldje mellett egy kis szigetre, amit telekkönyvekbe tábláznak be s földkóstolók dugják bele a nyelvüket. A kristálypalota helyett csak márványkastélykát építetett, manók helyett jobb szerette a parasztot s tündérek helyett is a parasztlányokat. Egyideig jól ment minden, — az ő áldott jó szívével a szegényeket mind megsegélte s a tengerenjáró uruk után busuló asszonykákat az ő kiapadhatatlan jószágában sorra vigasztalta. De a különbség szembeszökő. Elvégre, egyszer csak eljön az az idő, mikor a szép Titánia belátja, hogy az ő kegyelt-

ének csakugyan számárfeje van — az ígézet megszűnik s a szerencsefia magára marad. Ha ez a baleset tenger szigetén éri, ahol tanuk nincsenek, legrosszabb esetben, ha az ígézet eltűnt, megmarad a sziget Robinzonjának. De hazai szigeteken, ha az ígézet eltűnik, ott marad tanu-
nak egy csomó ember, akit mind esz a méreg, hogy annyi éven át nem vette észre a parancsolója számár-
fejét; a telekkönyvre rámegy a végrehajtó, a földkóstoló megeszi az egész szigetet s a szegény dalmát Jóska egy csúf őszi éjczaka megint ott fekszik a hid gerendái között s dideregve hallgatja az eső csobogását s a vasut dübögését. Híre vész, nyoma vész, csak a vigasztaló nélkül maradt asszonykák emlegetik olykor: lehet, hogy számárfeje volt — de a szive, ó a szive kitűnő egy sziv volt!

*

Sietek evvel a mesével, mert ha teszem holnapra kiderülne, hogy Supisich Jóska ölte meg Luka János vendéglőst, az én egész szép teóriám megdőlné. De így azt hiszem, igaz, hogy ez a szegény Supisich alapján egy lágyszivű és talpig becsületes ember, akit a lopásba csak úgy belevittek, sőt mialatt lopott, maga sem tudta mit cselekszik — hogy ez a mezitlábás teherhordó voltaképpen egy szelid idealista, aki, mikor a véletlen vagyonhoz juttatta, áldozott a jótékonyágnak, a poézisnak, a művészetnek; nem ölte, mint a barátja, spekulálás prózájába a pénzét, hanem valóra váltott egy gyönyörű álmot, mindannyiunknak azt a közös, kedves álmát: mit tennénk, ha véletlenül meggazdagodnánk? A szerencse hihetetlenül kedvezett neki; nemcsak hogy véletlenül gazdagodott meg, de az igazságszolgáltatás történetében tán ő az egyetlen ember, akinek bűne elévült. S tán ő az egyetlen szerencsés ember, aki a szerencséjével gyönyörűen és előkelően tudott élni. Márványból építtette a kastélyát, drága szőnyegekkel butorozta be, a legzamatosabb borai voltak, a legszebb gyémántjai, s biztos vagyok benne, hogy a legjobb szakácsa is; grófnak czimeztette magát, s jóságra s bőkezűsége igazi ur volt. Csak egy, egyetlenegy, de rettentő és végzetes nagy ostobaságot követett el: azt, hogy egy amerikai sziget helyett a Szelve szigetére ment lakni. Ez az emberiség tragédiája: millió évek óta száguld a föld a maga pályáján, s ennyiszor száz millió embernek telt el az élete abban a vergődő várakozásban, hogy a sült gaiamb a szájába repüljön. Számlálatlan milliók közül végre egygyel megesett ez a csuda, és szörnyűség, ez az egy ember is számár volt!

Puck.

Két asszony közül az a szebbik, amelyik kevésbé tartja rutnak a másikat.

*

A nő is tud lelkesedni politikai rendszerért. Csak attól függ, érdekes ember-e annak az új rendszernek a hirdetője.

*

A nő matematikájában a kétszerkettő némelykor öt, néha meg három, de sohasem négy.

M. B.

Egy rózsza.

*Egy rózsza volt keblére tűzve
S mosolygva adta át nekem...
És én a boldogságtól űzve
Bolyongtam erdőn, réteken.
Dal volt, amit mormolt a csermely,
Dalt horda szárnyain a lég,
A szívem telve érzélemmel —
Hiszen csak húsz éves valék.*

*Elhangzott sok dal azóta,
Elhervadt rózsza is nem egy.
Most más a szív és más a nóta —
És bőkezűbb a női kegy.
Ha rám nevet, most más a gondom,
Érzelve nem futok tova...
De mégis — ah! — sohajtva mondom:
Húsz éves nem leszek soha!*

Kozma Andor.

Holdvilág és Piroska.

Irta: KÓBOR TAMÁS.

Jettike napokon keresztül ült az ablak mellett, setétes ábrándokba merülve. Azt mondta: a feje fáj s ilyenkor nincs földi hatalom, mely őt borongásából fel tudná rázni. Az édes anyja rá-ránézett, szolt is néha hozzá s aztán felindulva hagyta magára. Jettike könnyes szemekkel bámult utána s midőn az ajtó bezáródott, ráfeküdt a karjára, úgy zokogott.

Végre is — tenni kellett érte valamit. A szegény kis lány arcza fehér volt, mint a lilium s halántékán látszottak a kék erek. Nem evett, nem aludt, egyre csak a feje fáj s ha szóltak hozzá, sirásra fakadt.

Az édes anyja elébe állt s rászolt:

— Hallod-e, Jetti, vége legyen már. Azt mondom, verd ki a fejedből azt az embert, azt a... gazembert!

Jetti kővé meredt az ijedtségtől, majd édes anyja felé nyujtva karjait, szolt:

— De édes anyám, én nem tudom kiről beszélsz!

— Hagyd el, nagyon jól tudod, valamint én is nagyon jól tudom, mitől fáj a fejed. Gazember az, s ha tudni akarod, miért nem jön: hát megmondom. Kiutasítottam!

Jettike nem ismételte, hogy nem tudja, kiről van szó. Némán, csüggedten maradt ülőhelyében s lehorgasztotta karjait.

Édes anyja odament hozzá s megsimította a haját.

— Rossz anyád voltam? Mért nem vagy őszinte hozzám?

Jetti küzdött magával, fehér arczát előntötte a vér, aztán zokogva rejtette anyja keblére.

— Hidd el mama, a fejem fáj, csak a fejem fáj!

— Nincs bizalmad, nincs bizalmad, szolt anyja fájdalmasan, hát legyen úgy, ahogy akarod.

Voltaképpen igen egyszerű volt az egész história, sőt nem is volt história. Doctorandus uram udvarolt és szerelmes volt, amig doktor ur lett belőle. Ekkor hirtelen nagyon sok dolga akadt s nem ért rá eljönni. Amikor eljött, ideges volt, sokszor durva is. Jettike sirva szolt hozzá:

— Ernő, Ernő, maga nem szeret már.

— Hát ha úgy akarja, legyen úgy.

Ezzel otthagytta. Egy hét múlva jött s akkor a mama megkérdezte, mi járatban van. A doktor kissé ur pikirozottan felelt, hogy ezt a kérdést nem érti. Amire a mama hátat fordított neki s azt mondta:

— Reményilem, hogy azért mégis csak eleget mondtam.

— Tökéletesen, szolt a doktor ur, meghajtotta magát és ment.

Az utcán kissé felindult volt, de mégis csak azt mondta magában:

— Hála istennek, csakhogy szabadultam.

S Jettikének azóta fáj a feje.

Nem kívánt a szegény gyermek semmit, csak nyugalmat. Féltve őrizte sajgó sebé, melyben lassan elvérzett, ahogy őrizte a szíve titkát. A szíve titkáról ugyan tudott mindenki, talán még mielőtt ő tudott róla, de mégsem birt róla szólni, inkább meghalt volna, semmint szóval meg tudta volna vallani, hogy szeret. Zárkózottságát konok-ságnak kvalifikálták s bizonyos elkeseredést szült ellene. Hát hogy segítsenek rajta, ha nem szól, pláne tagad? Pedig segíteni kell!

Könyörgő tekintete néha kérlelte őket:

— Igaz, igaz, csak ne kívánjátok, hogy szóval mondjam meg. Hát lehet ezt szóval megmondani, lehet erről beszélni, anélkül, hogy szegényében el süllyedjen az ember? Hát ti beszélhetek róla? Van-e leány a világon, aki beszélne arról, hogy ő szerelmes? Hát mért kinoztok?

Nem volt, aki megértse könyörgő szembeszédjét, csak boszankodtak megátalkodottságán s nyugtalankodtak rohamos fonyadásán.

— Vérszegénység, deklarálta az orvos és levegő-változást ajánlott. Ettől megjön az étvágya.

Jettike végtelenül hálás volt az orvosnak, hogy vérszegénységet konstatait és nem szivbajt. Hát látjátok, hogy csak a fejem fáj? mondta a tekintetével s vidámbbá lett. Ugy érezte, hogy ő most rehabilitálva van és senki sem tartja őt többé boldogtalan szerelmesnek.

Aztán felültették a hajóra s hajnalban megérkezett. Az állomáson egy didergő fiatal ember, egy álmos öreg ur s egy pirosarczu leány várta.

Mikor kiszállt, a didergő fiatal ember elébe állt, lekapta a kalapját és azt mondta:

— Én a Gyula vagyok.

Kezet nyújtott neki, ez gyengéden megszorította és nézett a podgyász után.

Az álmos öreg ur megveregette az arcát, hatalmasat czuppantott a száján és azt mondta:

— Csakhogy itt vagy. Nem húzol egyet a kulacsból?

A pirosarczu leány pedig magához ölelte, összevissza csókolt és azt mondta: — Nini, Holdvilág! Majd együtt lovagolunk s aztán olyan piros lesz, mint én. —

Piroska! szolt Jettike fáradt hangon, de mosolygott.

A másik leány erre úgy kaczagott, hogy Jettinek vele kellett kacagnia.

— Visszaadtad a kölcsönt! Hát nem bánom, leszek én Piroska, te meg maradsz Holdvilágnak.

— Jó.

— Tudsz lovagolni?

— Nem.

— Majd megtanítlak. Azaz Gyula majd megtanít, azaz még jobb lesz, ha...

Itt megakadt, megzavarodott, aztán újból kaczagva csókolt meg Holdvilágot.

— Majd csak megtanulsz!

De Holdvilág nem hagyta annyiban.

— Mi lesz még jobb?

— Semmi, semmi — ejnye, de különös vagy.

Ezzel átkarolta, vitte a kocsihoz s fogta a gyeplőt.

— Hát a bácsi, meg Gyula?

— Azok a másik kocsin jönnek.

Szép buza-földeken mentek keresztül, majd széles levelű, sötétzöld veteményeken.

— Ez kalarábé?

Piroska kaczagott.

— Kis számár. Ezek dohány-földek. Még azt se tudod?

Félóra múlva hatalmas kutyaugatástól fogadva, megérkeztek a tanyára. Oszlopos, fatornáczos szép ház ajtajában egy abnormálisan kövér asszony állt és mosolygott az érkezők elé.

Holdvilág leszállt és a néni elé ment. Nem szolt ez egyebet, csak:

— Isten hozott, vár a reggeli.

Bementek az ebédlőbe. Hosszu, alacsony terem volt, berendezése egy hosszú diófaasztalból, világos sárga székekből, egy pohárszékből és egy kopott fekete bőrkerevetből állott.

A reggeli azonban annál gazdagabb volt. Csokoládé, sonka, vaj, tojás, méz és mindenféle pálinka.

— Nem vagyok éhes, szolt Holdvilág, midőn asztalhoz ültették.

A kövér néni vele szemben ült s nem szolt semmit, csak mosolyogva tette elébe a csokoládét, szelt melléje egy hatalmas karaj tejes tésztát. Piroska rögtön hozzálátott, a bácsi és a fiatal ember megitták a kognac-jukat s egy szempillantás alatt végeztek a csokoládéval. Holdvilág ismét azt mondta, hogy nem éhes, és a kövér néni ismét szó nélkül, mosolyogva szedte el tőle az üres csészét s rakott helyébe egy kis tojástartót.

— Egészen friss, szolt csak és Holdvilág ámulva tapasztalta, hogy ő még mindig nem éhes, de azért két üres tojás-héj van már előtte.

S midőn a reggelinek vége volt, Holdvilág össze-ölekezett az öreg nénivel, átkarolta Piroskát, aki azt mondta:

— Most pihenünk.

Fölmentek az emeletre, barátságos két szobáskába nyitottak

— Ez az enyém, amaz meg a tied. De áthordatom az ágyamat a te szobádba s együtt alszunk. Jó?

— Jó, hagyta helybe Holdvilág és nevetett. Hogy az ember nevéssen, ahhoz nem kell ok.

Megmosakodott s átöltözködött.

— Most aludj, mert nappal nem szabad aludni.

Holdvilág úgy érezte, hogy ő egészen friss és nem tudna aludni. De Piroska kényszerítette, hogy feküdjék le a kerevetre, majd ő is lefekszik. Engedett, bár tudta, hogy nem fogja behunyni a szemét és két perc múlva aludt, mint a tej.

Kaczagásra ébredt, Piroska költögette.

— Kelj föl már, vár az úzsonna.

Elszégyselte magát, hogy aludt, holott teljesen trissnek hitte magát. Hirtelen fölkelt s ment úzsonnálni.

Az ő rejtett szívbaja egészen kiesett emlékéből. Homályosan, mikor egy-egy pillanatra magára eszmélt, keresett magában valamit, az okot, amelyért ő nem tudott enni, nem tudott aludni s melyért ide küldték. De mielőtt az emlék teljes tisztaságában megjelenhetett előtte, megcsendült a Piroska kaczagása s a jó kövér néni szótalan mosolygással rakta teli a tányérját s minden elmúlt, mint a futó felhő.

Még asztalnál ültek, midőn a kutya ugatni kezdtek, lódobogás hallatszott a kövecses uton, majd egy vidám férfihang hangos kiáltása:

— Hé Büszke, hé Tisza, kuss, különben közétek csördítek!

S benyitott egy fiatalember zöld vadászkalappal, kamáslián, sarkantyusan.

— Jó napot, jó napot! — kiáltotta, de meglátva Holdvilágot, hirtelen meghajolt s udvariasan elébe járult.

— Demjén István.

Aztán ismét vidáman, vidékies hanyagsággal és bizalmassággal kopog'atta meg a Piroska keze fejét.

— Mit csinálunk ma?

Piroska elkapta a kezét s elfordult tőle.

— Ki-ki a maga dolgát, szólt durczásan. Gyere Holdvilág, mi ketten kikocsizunk. Tudsz-e hajtani? Megtanítlak hajtani.

— Én majd lóháton kísérem önöket.

— Köszönjük szépen, de épen ellenkező irányba megyünk, szólt Piroska csipősen.

— De mi lelte magát?

— Nem találja kissé tulbizalmasnak ezt a hangot, tisztelt Demjén ur?

— Nem találja nagyon is gyerekesnek viselkedését, tisztelt kisasszony?

Piroska szeme itt már megnedvesedett.

— Maga goromba, szólt s elkapva Holdvilág karját, magával vont.

Főnt a szobájukban Piroska leült a kerevetre s a karjára fektette arcát.

Jettike egy székre ült vele szemben s elfogultan nézegette.

— Milyen szeszélyes, gondolta magában, nagyon kényeztetették. Majd megunt a várakozást és halkán szólt:

— Nem kocsizunk ki?

Nagysokára kapott feleletet:

— A fejem fáj.

Megint hallgattak. Megint csak Holdvilág kezdte a beszédet:

— Csináljak hideg borogatást?

— Nem.

— Tán sokat ettél?

Tagadólag rázta a fejét.

— S oly hirtelen szokott rád jönni?

— Igen.

— Gyakran?

— Gyakran.

— Vérszegénység, az orvos levegőváltozást ajánlana.

Piroska ekkor fölkapta a fejét s mosolyravaló szájjal nézett rá. Majd hirtelen fölugorva, átnyalábolta Holdvilágot.

— Menjünk, befogatok.

— De hiszen fejed fáj!

— Már elmúlt.

— Ily gyorsan?

— Nem is fáj, csak tréfáltam. Gyerünk.

A nagy szobában nem volt senki, a tornáczon ült a kövér néni s paszulyt hámozott, Piroska nyugtalanul jártatta körül a tekintetét, kiállt a tornác elé, nézett ki az utra, kémlelte a kert sötét lugasait. Mikor a kocsi előállt, oda szaladt édes anyjához, megcsókolta a kezét, az arcát s már menő félben vissza szólt neki:

— Hát Pista hol bujkál?

A kövér asszony rendes jóságos mosolyával, egykedvűen felelt:

— Haza ment.

— Pá mama, szólt Piroska s a könnyű Sandläuferre szökött. Holdvilág melléje ült, aztán a lovak közé cserdített, hogy azok riadtan vágtatni kezdtek.

— Jaj! sikoltott Holdvilág.

— Ne félj, te nem halsz meg, felelt Piroska keserűséggel.

Bejárták a földeket, keresztül-kasul. Az egyik dűlön egy lovas alakot láttak.

— Pista! szólt Piroska halkán. Tudtam, hogy nem ment haza.

A lovas alak megemelte kalapját a kocsi láttára, melyet Piroska hirtelen megállított.

Midőn a lovas közelebb ért, Holdvilág azt mondta:

— Nem Demjén, hanem Gyula.

Piroska nem szólt semmit, a vállát vonogatta.

— Pista nem jött el? kérdezte a fiatal ember.

— Nem, felelt durván Piroska. Különben miért kéréd azt tőlem, mi közöm nekem hozzá?

A fiatal ember nevetett.

— Bizonyosan megint összevesztetek. Most is, tudom, te vagy az oka. Na, ne félj semmit, holnap elhözöm és kibékülhettek.

— Vidd ahová akarod, szólt Piroska, mit bánom én! De hát te is jobban tennéd, ha a dolgod után látnál s nem gorombáskodnál velem.

A bátyja kaczagva csóválta meg tollas kalapját s elvágatott. Ők is visszafelé indultak.

Rettentő hőség volt. Hazaérve, Piroska ismét ledült a divánra s ott feküdt ebédig.

A szobaleány hívta őket ebédelni. Piroska nem mozdult.

— No gyere, unszolta Holdvilág.

— Eredj csak, nem ebédelek.

— Miért?

— Fáj a fejem.

— Már megint?

Följött az édes anyja is.

— Nem jössz ebédelni?

— Nem.

— Akkor gyere le, Jettike, hagyjuk magára.

Jettike igen különösnek találta Piroska viselkedését.

— Szeszély, csupa szeszély, mondta magában és elrémülve tapasztalta, hogy mindent, de mindent megérez, ami a tányérjára kerül.

Ebéd után ismét elálmosodott. Az ebédlő divánjára dőlt egy pillanatra s csak akkor ébredt föl, mikor néjje uzsonnára költögette.

— Piroska nem jön? kérdezte.

— Nem akar.

— Még fáj a feje?

A néni szokott jóságos mosolygással szólt:

— Nem kell bántani. S újra telerakta Jettike tányérját, maga is jóétvágygyal látván hozzá.

— Most meg velem jössz a kertbe s fölolvassol nekem ebből a könyvből.

Igy telt az idő vacsoráig.

A vacsorára lejött Piroska is, szóltalanul leült a székre. Midőn Holdvilág kérdezte: — fáj még a fejed? — zavart mosolygással borult a nyakába és megcsókolta. Aztán megint olyan volt, mint máskor, sokat fecsegett s még többet kaczagott.

A pusztán hamar szakad le az éjszaka. Most még világos nappal volt s egyszerre csak csillagos lett az ég, s a szemhatáron felbukkant a hold. Hűvös, hidegre való szellő kerekedett, mely megborzosgatta a könnyű ruhás leányokat. Megcsókolták a kövér mamát, jó éjszakát kívántak a fiatal embernek, aki a közel faluba készült egy kis duhajkodásra s fölmentek a szobájukba.

— Ne gyujtsunk gyertyát, szólt Piroska.

Kihajoltak az ablakon, úgy bámultak a fekete meszeségbe. A kert, a pusztá, a tanyák mind egy fekete árnyékba veszttek, mely fölött a csillagos ég terjeszkedett. Tücsökcziripelés és távoli kocsizörgés hallatszott s a hogy a két lány egymást átkarolva belebámult, a sötét-ségbe, szívöket egyszerre járta át szorongató fájdalom. Holdvilág könnyei csendesen peregtek végig az arcán, amikor halkán, föl sem tekintve sugta:

— Én tudom, hogy miért sírsz.

Piroska erre görcsös zokogással a nyakába vetette magát s fuldokolva szólt:

— Jó volna meghalni, meghalni szeretnék.

Mint gondos, mindeneket értő anya simogatta meg Holdvilág a zokogó gyermekfőt.

— Nem kell meghalni, sugta, levegőváltás, csak levegő változás!

Óh légy enyém...

Vu-Ti chinai herceg verse.

Oh légy enyém, szép Ah-Tsió, te édes!

Elviszlek messze az udvar zajától...

Van egy vidék — oly közel van az éghez —

Azt választom szerelmünk otthonául.

Nem kell császári váram ragyogása!

Nászagyunkat dús, színes völgybe vessék...

Száz zöld orom véd ott mint büszke bástya

S föld mennyezetként kéklő végtelenség.

S lenn lopva — mint kéjben sirt könnyek árja

Viruló arczon, üde ifjukorban —

Verőfényből cikázva hűvös árnyba

Egy-egy patak csillan föl innen-onnan...

És fut, fut — egy-egy rózsra rajt a csolnak —

Kékhullámos tó gyöngytermő ölébe...

Parthosszat tarka madarak dalolnak

S száz bimbó ásit bujállón henyélve...

Jer oda vélem, fény, virág, dal, illat

Bút, hervadást feledtető honába,

Ott szőjük hosszan édes álmainkat,

Ott legyen üdvünk arany-palotája!

Telekes Béla.

Nem olyan nehéz dolog egy barátért meghalni, mint egy barátot találni, akiért érdemes volna meghalni.

*

Lehet valaki óriás, anélkül, hogy a földet megrendítené.

Boileau.

*

Akinek a pusztá szava nem ér annyit, mint az eskü, annak az esküje nem ér többet pusztá szónál.

*

Vannak poéták, akiknek a költői tehetsége olyan, mint a struccnak a szárnya: repülésre nem elég erős, de száguldásban nagy könnyebbség.

Macaulay.

Krónika II.

A béke-kongresszus.

Operette.

SZEMÉLYEK:

<i>Elnök</i>	}	<i>kongresszista</i>
<i>Első</i>		
<i>Második</i>		
<i>Harmadik</i>		
<i>Negyedik</i>		
<i>Kongresszisták kara</i>		

(Történik Brüsszelben.)

Kar:

Ez a kongresszus máris, máris, máris, máris, máris
Interparlamentáris, interparlamentáris,
Jelen van itten Kopenhága, Budapest és Párizs,
Továbbá Soroksár is, továbbá Soroksár is.
Itt szónokolni kár is, kár is, kár is, kár is, kár is,
Sőt nehézséggel jár is, sőt nehézséggel jár is,
Ha sok politikai és agráris, ráris, ráris
Ügy megoldásra vár is, ügy megoldásra vár is.

Elnök:

Fékom adta, kutya fikom,
Im a kongresszust megnyitom.

Első kongresszista (szeliden):

Je m'aime, tu m'aimes, il m'aime,
Moi même, toi même, lui même.
Nous avons, vous avez, ils ont
Ma foi, c'est rigolo au fond!

(parlé:)

En voulez vous des-z-homardes?

Kar:

Mily nemes, jellemes,
Ah, a béke hangja ez,
Ugy van, a béke hangja.
S delikát szónokát
Elismerésül nohát,
Foglalni kén' aranyba!

Második kongresszista (fogcsikorgatva):

Avez-vous vu mon canif?
Mon canif ohé!
C'est le genre apocryphe,
Apocryphe ohé!
Mon canif, apocryphe
Puff, puff, piff, puff, puff, piff,
Ohé! Ohé!

Kar:

Mily zsivaj, harezai zaj,
Már ez istenuccse baj,
Háborut akar ez itten
Elnök ur, elnök ur segítsen.
A kötözködőt —
Utasítsa rendre őt,
Hogy eszébe jusson
Béke-kongresszuson
Csitt, csatt, csitt, csatt, csitt, csatt, csatt
Háborusdit játszani nem szabad.

Elnök:

Fékom adta, kutya fikom,
Ime rendreutasítom.

Harmadik kongresszista (keneteljesen):

Széken állok
Deklinálok
Békét proponálok,
Éke, béke
Égi béke
Rólad prédikálok.
Széken állok,
Deklinálok,
Proponálok,
Prédikálok,
Óh Jesszus!
Hallgass reám kongresszus!

Kar:

Ez ünnepelt név,
E lelkesült hév,
E szónoki láng
Ne hatna reánk?
Megszavazni tessék,
Hogy amint volt régen
Örökös békesség
Legyen földön égen!

Negyedik kongresszista (zordonan):

Nem szavazok. Ellenkezőleg,
Román-magyar kérdésbe főleg
Csinálok nagy patáliát.
Sőt megrovom Itáliát
Minek neki hármass szövetség?
A németeknek végül azt ajánlom,
Hogy Franciaországot megkövessék
Igy beteljesül ideálom...

Kar:

Eláll, eláll!

Negyedik kongresszista:

El nem állok
Deklinálok...

(A szónokot lehúzzák a szószelekről. Ez tintatartókat, égő gyertyákat és levélnehezékeket kezd a kongresszisták közé hajigálni, akik viszont széklábakkal és égő pecsétviaszszal kezdik őt bántalmazni. A kongresszus két pártra szakad.)

Elnök:

Dinom dánom, lirom lárom,
Én a kongresszust bezárom.

(Bezárja a kongresszistákat, a kulcsot a zsebébe teszi és távozik. Odabenn a dulakodás még egyre tart.)

— Függöny. —

Incubus.

Negative is lehet vétkezni. Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna.

Gróf Széchenyi István.

*

Sokkal jobb mindig egyedül lenni, mind sohasem lenni egyedül.

*

Spanyol-vér.

Irta: HARDING DAVIS.

Knight Robert, aki új-Angliában született és nevelkedett, a gymnasiumból egyenesen egy Louisianában fekvő ültetvényre ment. A dolog így történt:

Robert mérnök volt. Az ültetvényesek körében társaság alakult abból a célból, hogy az öböl mellett elterülő mocsarakat kiszáritsa s az ezáltal nyert területen rizs-ültetvényeket teremtsen. James Eads, aki ismerte Robertet, mint fiatal, sokat ígérő embert ajánlotta, aki teljességgel képes lesz azt az egyszerű munkát végezni s aki valószínűleg több időt és fáradságot szentel az ügynek, mint olyan szakember, akinek a hírneve már biztosítva van.

Miután Knight alaposan megnézte a munkát, a melyre felszólították, Monsieur Fourgan, a társaság elnöke, meghívta őt Lit de Fleurs-nek elnevezett ültetvényébe, a hol a társaság igazgatói egybegyűltek.

»Nagy és híres változás bizony!« írta innen Róbert Miss Cramernek, meghitt barátnéjának. »Bostonból a Lit de Fleurs ültetvénybe, a filozófiai fakultásból az ex rab-szolgatartók társaságába kerülni. Azt hittem, hogy itt — szellemi értelemben — eláll a lélegzetem. Azt vártam, hogy az ültetvényben nagy termékenységet, rendtelenséget, piszkot találók; hogy a férfiak műveletlen tűzfalók; az asszonyok pedig hurik, mint amilyenekről apáink olvastak Moore Tamásban; s ahelyett egy szertelenül nagy, igaz, hogy egyuttal rendetlen telepítvényt találtam. A buza-földek gondosan vannak megművelve, akár csak a hollandi kertek. A cukor-gyárakban ügyes munkások dolgoznak. Az igazgatók éleseszűek és okosak. Madame de Fourgam pedig egy kicsike, kövér, mindennapi asszony. Itt egyáltalában másfélék az asszonyok — a házat egész nap majd fölveti a sok vendég — de huri nincs köztük. Holnap többet.

K. R. "

A levél itt hirtelen megszakadt, de Róbert éppen a block-papír szélére ért. Letépte a lapot, betette egy üzleti borítékba s feladta a póstára. Ő és Miss Cramer férfitárs kicsinyléssel kerülték az apró formalitásokat. A fiatal ember valami borítéknak a hátára, vagy csomagló papírra, ami éppen keze ügyébe esett, írta leveleit. Így szerette ezt a leány! — A férfi szegény volt, a leány is szegény volt és jó pajtások voltak, akik nem sokat mókáztak egymással; nagy örömről telt abban, ha valami módon, ruhában, irodalomban, vallásban, kimutathatták, hogy mennyire megvetik az elegáns ürességeket.

»Nekem csak a becsületes — a komoly való!« ez volt Cramer Emma jelmondata, melyért Róbert nagyra becsülte. Emma különben jelentéktelen teremtés volt: szabálytalan orr, szintelen arczbőr, sárgás haj és szem. Ha kissé gondosabban és csinosabban öltözködött volna, megis mutathatott volna valamit. De ő folyton abban a testhez álló, szürke ruhában járt, nyaka körül fekete selymekendő, a haja pedig egy kicsike kontyba fonva.

De bármennyire apró és egyszerű volt is a leány, a levélnek illetlen rövidegét még sem szerette.

Milyenek is lehetnek hát azok az asszonyok, akik nem hurik? Hiszen Róbert csak tudhatta, hogy az ilyes valami érdekli barátnéját! Van-e valami szellemi képzettségük? Emma úgy képzelte, hogy tudnak táncolni, énekelni, himézni, mint azok a szerencsétlen teremtetések, akik a háremekben élnek.

Miss Cramer Massachusettsben lakott a Throop falu közelében levő telepítvények egyikén. Azon az estén, mikor munkáját befejezte, átvitte a levelet Knight asszonyhoz, hogy felolvassa neki. Azokban a levelekben, amiket Róbert Emmának írt, soha sem volt olyas valami, amit a

fiatal ember mamája még nem tudhatott volna. Hiszen mindannyian benső barátok voltak egymással. Knighték tudták, hogy a nagybácsi mennyit kíván Emmától, aki árván maradt és nagybácsijától függött. Ismerték azokat a különböző gyógyszereket, amiket a leány emésztési bajai ellen bevett és jól tudták, hogy mennyit keres azokkal a könyvismertetésekkel, miket egy bostoni lap számára ír. Emma viszont tudott minden dollárról, melybe Róbert gymnasiumi tanulmányai kerültek. Mindnyájan osztozkodtak abban a borzasztó gondban, hogy a fiu az iskolákat bevégezvén, nem talál állást, s egymással örültek, hogy most Louisianában mosolyog neki a szerencse először.

Knightné a leány elé sietett, hogy üdvözzölje.

»Ah, te is kaptál levelet? Itt van az enyém!«

Mrs. Knight ideges mozdulatokkal s tuláradó örömtől eredő nevetéssel olvasta a levelet, mialatt fejkötőjének sárga szalagjai diadalmasan röpködtek. Emma leült a küszöbre, sajátságos, hideg érzéssel, mintha neki ebből a sikerből semmi része sem lenne.

— Lit de Fleurs? Milyen furcsa neve is van ennek a telepítvénynek. S milyen különös kívánság attól a Monsieur de Fourgantól, hogy Róbert az ő házában lakjék! Mit gondolsz megfizetted majd Róberttel a kosztot?

— Azt hiszem, hogy: nem!

— Nos, Róbert nem nyer ezzel semmit. Valami uton-módon mégis csak meg kell azt neki majd szolgáltatni. Nem szeretném, ha ott tartózkodása miatt annak az embernek le volna kötelezve. Azt irtam Róbertnek, hogy fizetését helyezze el a throopi takarékpénztárba, mindaddig, míg csak bele nem fekteti valamely vállalatba. Pedig szép alkalma lesz a befektetésbe; keresztül-kasul utazik az egész országban — keleten, nyugaton, délen — mindenfelé. A ház telve asszonyokkal. Remélem, hogy Róbert csakhamar beleszeret valamelyikbe! Róbertnek korán és jól kell házasodnia!

Miss Cramer nem szólt semmit. A nap lenyugodott s hűvös alkony borult a sziklás, gyér fűvel benőtt síkságra. Jobbra Mrs. Knight kis földje terül el, apró ágyakra osztva. Mikor Emma szeme ezekre rátévedt, elgondolkozott: hány éven keresztül segített az özvegynek e kis földnek a megművelésében s milyen büszke volt minden shillingre, amit kikapott belőle. Róbert számára — mindent csak Róbertért!

Most pedig a fiatal ember megbirkózik a világgal és — győztesen. Észak és Nyugat s az a nagy trópusos dél a maga virágaival és hűrijaival — minden nyitva áll előtte. Körülnézett a terméketlen földeken. Róbert kiment innen s ithagyta őt egymagára.

Mrs. Knight nyugtalan szürke szemeivel a leányt nézte. Valami szánalomfélét érzett iránta.

— Vedd ezt a rózsát, Emma, mondotta neki s oda nyújtott neki egy hervadó félben levő virágot.

Emma megköszönte, »jó éjszakát« kívánt s a sötétedő ösvényen hazafelé indult. Ránézett a rózsára, nevetett és eldobta. Milyen balga is volt! Hiszen az a körülmény, hogy Róbertnek most jó fizetése van, csak nem változtatja meg egyszerűbe a világ rendjét. A jópajtáság, a tervek, a rokonszenv — ez volt az a világrend, mely a szegény Emma előtt öröknek és biztosnak tetszett. »Hiszen barátnéja vagyok« mondotta magában. »És ha husz asszonya is volna — az én helyemet egy se tudná betölteni.«

Aztán meg Knight nem is tett semmiféle említést levelében a házasságról. Közte és Emma közt soha egy szó, egy tekintet sem beszélt a szerelemről; s most mégis egész tisztán látja Róbertet, a mint az oltárnál áll, oldala mellett egy feketeszemű hurival.

A leány lassan beért a majorba. A konyhában ott állt a hideg, fehér pástétom, melyet reggelre fel kellett szeletelnie s a vasaláshoz előkészített megnedvesített ruha. Fent, saját szobájában papiros és ténta várta és két ismertetésre szánt könyv: »A görög filozófia alapvonalai« s »Építés a víz alatt.« Ezekkel az ismertetésekkel Robert különös figyelmét akarta felhívni. Ismertetésekkel! Görög filozófiával! Vizálló építésmóddal!

Ledobta a könyveket a földre, odaszaladt a tükör elé, szétbontotta a haját, letépte nyakáról a kendőt s lélegzetvesztve vizsgálta fénytelen szemeit, szeplős arcát és formátlan orrát; s aztán tenyerébe temette arcát és elfordult — a homály felé.

*

Az öböl melletti mocsarakból az esti szellő nedves párákat hajtott a Lit de Fleurs telepítvény felé. Madame de Fourgan vendégei végeztek a vacsorával s ott ültek a házat körülfogó alacsony erkélyen, vagy a magnoliák között kifeszített függőágyakban heverésztek. Volt közöttük egy-két nagyon szép asszony; de Róbertet ezen az estén nem érdekelték a hölgyek. Annál jobban mulatott a társaság egy új tagján, aki a szomszédos telepítvényből jött át lovon s akit Figaronak hívtak. Első pillantásra úgy tetszett, mintha hirtelen megnyult gyerekember volna; közelebről nézve azonban a rövidre nyírt hajban és szakálban végigvonuló szürke sávok meglehetősen élemedett embert mutattak.

Tirard a délután folyamán kómikus történeteket mesélgetett, amiken az öregebb urak szerfelett jóízűen nevettek. Mialatt ők kártyáztak, Tirard a gyermekekkel croquet-et játszott, az asszonyoknak pedig apró szivességeket tett.

— José, a gyűszűmet a könyvtárszobában felejtettem: kérlek hozd el!

— José, ugyan kérem, nézze meg csak, hogy hová lett a dajka a gyermekekkel!

Monsieur de Fourgan nagynénjének, egy galambősz fejű, gyengéd, büszke arcvonású hölgynek széket hoztak ki az erkélyre. Mikor José ezt meglátta, repült, hogy kihozza a shawlt s a nagynénit betakarja. A nagynéni szeretettel megveregette a lovag kövér arcát s mialatt ez körülötte ugrándozott, elbeszélte Knightnek, hogy milyen megbecsülhetetlen kincs ez a »cher enfant.«

— Tudja, hogy mit csinált ma? — Creole-sauce-t! Ah, a petit gourmand sok titkot tud, a melylyel a rákokat s a levest izessé lehet tenni. Azt mondja, hogy mindent a párizsi *chef*-ektől tanulta el, — de én nem hiszem, ezeket José mind maga főzte ki az ő kicsike koponyájában. — Ah, hallgasson csak oda: most énekel. Valódi szeráf hangja van!

A nagynéni felemelte kezét, hogy égen és földön csöndet kérjen, hátradőlt karosszékében s lehunyta szemeit; a kis ember pedig egy csinos leány lábainál ült és énekelt. Még Knight lusta idegei is megremegtek e hangokra. Soha még ilyen éneket nem hallott. Szívét valami véghetetlen bánat és lelkesedés fogta el. Megindultságán röstelkedve, el akart menni, de körülötte mindenütt halotti csend uralkodott. A kreolok mind szeretik a zenét és José hangját az egész öbölvidék dicsérte. Még a néger dajkák is szájátva hallgatták a dalt.

Az éneknek vége volt és Tirard bement a házba.

— Nagyon furcsa ember, szólalt meg Monsieur de Fourgan. Most talán hónapokig sem néz feléje a guitarre-nak.

— Ha én kérem, mindig énekel, — mondotta az öreg hölgy, mert tiszteli az öregeket.

Monsieur de Fourgan a hölgy mögött a szemöldökét rángatta.

— Ez a José, szolt Knighthez, nagyon jó gyerek az asszonyok és a babiesk számára; de viharos ifjúsága volt a fajtájával egyetemben St. Charles-ban.

— Telepítvényes talán? kérde a kíváncsi új-angliai. Madame Dessaix éles füle meghallotta a kérdést.

— Ah, a szegény ember! Nincs birtoka, egy talpalatnyi földje sincs. Atyja spanyol volt; Ruy Tirardnak hívták s egy Soult leányt vett el.

A Soultoknak és Tirardoknak megmérhetetlen birtokaik voltak. José apja is jókora részt kapott belőlük. De az éhínség — a kártva — a háború — és minden eluszott. A mikor a maguk kormányza békét kötött, a szegény José — husz éves korában — koldusnak beillő jövedelemmel maradt vissza.

— De hiszen ez husz évvel azelőtt volt, mondá Knight. Nem hozhatta helyre vagyonát ezen idő alatt valami hivatással — munkával? Mit csinál most?

— Hogy mit csinál? úgy érti, hogy mit dolgozik? Az asszony szinte elhült bámulatában. »Hát azt hiszi, hogy José dolgozni fog? José? — Mon Dieu!«

Mr. Knight, magyarázta Monsieur de Fourgan, nevetve, ne gondolja, hogy Tirard üzletember. Számtalan jó barátja és rokona van mindenfelé. Mi mindannyian rokonságban vagyunk a Tirardokkal és Soultokkal. S így mindenki szívesen látja.

— Ugy, szolt Knight jelentősegteljesen. Már rövid ittléte alatt is tapasztalta, hogy a Tirard-féle emberek itt meglehetősen sokan vannak, akiknek nincsen vagyonuk és abszolút semmittevésben élnek. Pedig se öregek, se betegek, se dologra képtelenek nem voltak. De hát a munka egyáltalában nem volt inyükre. S az egész társaság támogatta őket és gondosan örködött felettük, akár a drága porcellántárgyak fölött. Az életnek ez a tékozló vonása épp oly természetes Louisianában, mint amilyen lehetetlen Connecticutban. Knightet bosszantotta ez a felfedezés, de azért mégis vonzotta — hiszen még fiatal ember volt. Ott hagyta a társaságot s az esti szürkületben fel és alá sétálgatott. Milyen királyi élet is lehet ez: munka nélkül élni ezeken a termékeny síkságokon, soha a »holnap«-pal nem törődni, két kézzel szórni az ajándékot — még a henyélő parazitáknak is. Ez a gondolat nagyon megillette képzelődését; mert nem szabad elfelednünk, hogy a fiatal ember éveken keresztül nem ismert mást, mint az ő szülőhelyét Throopot s a keserves, nehéz munkát.

A levegő nagyon lehült. A házban Tirard a nyitott tűzhelyen nagy tüzet rakott. A férfi térdelt, fújtatóval szítva a tüzet, s mellette egy leány állt, hanyagul neki támaszkodva a tűzhelynek, aki olykor-olykor jelt adott Josénak, hogy ujjabb hasábot rakjon a tüzre. Ez a felette egyszerű dolog nagyon hatott Knightre. Milyen pazarlás a fával!

Néki egész fiatalságában össze kellett szednie minden forgácsot, minden rőzsét. Hányszor kívánczolt ilyen hatalmas, pazar tűz után, amilyent itt ezek raknak.

A fiatal hölgy, aki a tűz közelében állott, Miss Venn volt, aki nagyon udvariasan viselkedett Knight irányában. Eszébe ötlött, hogy ez a leány valódi megtestesítője az itt uralkodó pazar, könnyelmű életnek. Se most, se később nem jutott eszébe, hogy arra gondoljon: szép-e a leány, vagy sem. De úgy tetszett neki, mintha ez a lány, szerteomló vörös haj, azok a nagy, nyugodt kék szemek olyan asszonyt diszitenek, aki vigan tékozolja az élet örömeit. Talán a szíve mélyén Róbert is tékozló volt. Mindenesetre nagyon különös volt, hogy egyszerre csak nagyon is buzgóan kereste a közelebbi ismeretséget Miss Vennel. Másnap reggel felkereste őt a magnolia-csoport alatt. Egy perczig sem kételkedhetett abban, hogy a leány együgyű. Nem olvasott mást, mint a bibliát s az ujságok novelláit és se arról se emezekről nem volt véleménye.

De ezt a tudatlanságot a lehető legnagyobb nyugalommal s a legártatlanabb mosolylyal vallotta be:

— Hamlet? Oh igen, olvastam, amikor először megjelent. De hát ezek a dolgok úgy eloszlanak emlékezetben, mint a vízcsepp a tűzhelyen.

Róbertnek, aki elméjét Emma éles eszén köszörülte, ez az egyszerűség úgy tetszett, mint a nyugalom párnája. Lukréczia különben is maga a jóság volt. Az öreg emberek becézgető névvel illették, a kutyák utána futkostak, a gyermekek az ölébe kapaszkodtak. Knight úgy érezte magát a közelében, mint az utas, aki miután sokáig bolyongott a pusztá, hideg mocsaras vidéken, egyszerre betoppan egy világos, vendégszerető szobába.

Egy délután Róbert névjegyet kapott Tirard y Souiltól, aki formális látogatásra jött hozzá. A gavallér ezuttal tiszta fehér vászonruhában volt, mellén és karpereczén gyémánt solitairekkel.

Knight és Miss Venn éppen ki akartak lovagolni.

— Hogyan? Ön ki akar lovagolni? kérde Tirard, amikor a lovakat kivezették az istállóból. — Lucretia, kis babám, csak nem ülsz most lóra? Nem látod, hogy vihar van készülődben? Meghülsz!

— Hiszen felhő sincsen az égen, veté közbe Monsieur de Fourgan. — Csak szállj fel Lukréczia! José mindig azt hiszi, hogy veszedelemben forogsz.

— De ha mondom, hogy vihart kapunk, erősködik Tirard. — Jó lesz, ha kissé nehezebb ruhát veszel fel, ma petite.

Miss Venn nevetett, felszaladt szobájába s más ruhát vett fel.

— Merre lovagolnak majd? kérde José aggódva.

— A mocsarak felé.

— Arra felé nagyon veszedelmes az út, Monsieur. Ott csapatostul barangolnak a vadállatok, s a talaj süpedékes. Külömben magam is eljövök. Nem akarom, hogy a gyermek élete kockára tévessék. Knight bosszankodott.

— Miféle viszonyban van ez a Tirard Venn kisasszonnyal? kérde halkan házi gazdájától. — Ugy viselkedik, mintha az atyja volna. — Unokabátyja. A térdén ringatta a gyermeket, s most nem érzi, hogy már felnőtt asszonnyal van dolga. Oh, a szegény emberke nagyon szereti a leányt, akár csak édes vére volna! Mikor a nagyapa, Louis Soult, két évvel ezelőtt meghalt, egész vagyonát Lukrécziára hagyta és José nem kapott belőle egy dollárt se. Embertelen eljárás volt, de Josénak tetszett! »Kell, hogy az asszonynak pénze legyen, különben nagyon fázik a világban,« szokta mondani. »Az ilyen megnyírt birkának még a szél is enyhébben fúj.«

Mr. Knight a lovaglás alatt nagyon elgondolkozott.

— Nem is tudtam, mondá a mellette ügöző Mc Cannak, aki szintén idegen volt ezen a vidéken, — hogy Miss Vennek akkora vagyona van.

— Oh, igen, jókora birtoka van és tizezer dollár tiszta évi jövedelme.

Tizezer dollár évente! És Emma éjjelig dolgozik, hogy hasábonkint megkeressen két-három dollárt. E gondolatra szokatlan gyöngédség töltötte be Róbert szívét. Az egyszerű, hűséges lélek!

Tizezer dollár évenként! Knight érezte, hogy megsegényítő volna, ha ez a pénz megváltoztatná azokat az érzelmeket, amelyekkel a fiatal leány iránt viseltetett. És érzelmei mégis megváltoztak. A leány nem volt már többé előtte az az együgyű nyugalomoztató teremtmény. Hatalommá nőtte ki magát, amelyre csak ámulattal szabad tekinteni, mint valami nagy építészeti vállalatra vagy egy pacific vasutára. De megmagyarázhatatlan okból a lovaglás alatt kerülte Miss Vennt. A leány pedig bosszankodott ezen s bosszankodását gyermekmódra ki is mutatta. Folyton magához integette Róbertet, hogy megmutassa neki a

kócságok fészket, az ugrádozó vízi-csigákat, a chamaeleonokat. De amikor végre látta, hogy a fiatal ember nem marad oldala mellett, felhagyott a hívogatóssal és hallgatagon tovább lovagolt. Most volt itt az ideje, hogy Monsieur Tirard közbelépjen. És vitézül megállta helyét a társalgásban: felvilágosításokat adott Louisianáról, bolondos történeteket mesélt, maga nevetett hozzájuk legjobban, közben pedig lopva mindig Lukrécziára leselkedett, hogy lássa, milyen hatással vannak rá ezek a mókák.

Közben elérkezett az öböl melletti mocsarakhoz. Tirard még mindig magyarázgatott:

— Szép és nemes feladat volna ezeket a mocsarakat mind kiszáritani, Mr. Knight; nagy vagyonszerzés ez ebben a porhadt földben.

— És ön miért nem vesz részt e nemes munkában? kérde Mc. Cann, azaz ha, egyéb foglalatosságai nem vennék önt igénybe?

— En? Foglalatosság? Milyen munkába kezdjek? kérde José, nagyot csettentve kövér ujjával. Aztán hirtelen Miss Venn oldala mellé lovagolt.

— Lukréczia fiam, jutott-e már eszedbe, hogy jobban szeretnél, ha orvos, ügyvéd vagy valami másforma diplomás ember volnék?

Lukréczia ijedten nézett a kérdőre, de nem szólt semmit.

— *En* sohasem gondoltam arra, folytatá komolyan. — Van évente három-négyszáz dollárom — ez elég a ruhára. Hozzá megvan a Tirardok családi ékszere. Mi szükségem van egyébire? Amire szükségem van, az magától megjön.

— Természetesen, miért ne? felelte a leány szóra-kozottan, mialatt tekintete végigsiklott a lányon, mintha valamit keresne.

— Tehát neked nem kellemetlen a dolog? kezdé Tirard aggódva. — Nagyon szeretném, ha a kis leányka nagyon meg volna elégedve az öreg Joséval. A többi pedig... — amit elhallgatott, azt hüvelykujjának egy megvető mozdulatával jelezte. Miss Venn bágyadtan mosolygott, Nem is hallotta, hogy mit csacsogott az öreg José. Egyre csak Róbertet nézte, aki otthagya a társaságot és hazafelé lovagolt. José úgy látta, hogy Miss Venn szemeiben könnyek ragyognak.

— Lukréczia!

Semmi felelet.

— Lukréczia, ne gyötrődj! Hiszen én itt vagyok oldalad mellett!

— Te, oh, mon dieu! Te mindig itt vagy! szólt a leány rosszkedvűen.

José lélegzet után kapkodott, mintha megütötték volna — aztán megzabolázta lovát és visszamaradt. M. Cann pedig szívesen elfoglalta a helyét.

E naptól kezdve Tirard feléje se ment a telepítvénynek. Egyszer a kerületben találkozott Monsieur de Fourgannal és gyöngé mosolylyal kérdezte tőle, hogy egészséges-e a kis Lukréczia.

— Figyelmeztesse őt, Jean, mondá egy darabig lovagolva a megszólítottal, hogy én vagyok a gyámja. És ha férjhez akarna menni, Josétól kell erre engedélyt kérnie. Igaz, nevetséges gondolat volt atyjától, hogy ilyen bolondos fiatal legényt tett meg leánya gyámjának.

— Oh, korántsem! Valóban nem! A választás nagyon szerencsés volt; Tirard, udvariaskodott Monsieur de Fourgan, a min José még inkább elkomolyodott.

Egy napon ebéd ideje táján José megjelent az erkélyen. A cipője sáros volt, ruhája rongyos.

— Ah, mon enfant! köszöntött madame Dessaix nyájasan egy árnyas sarokból. — Hát mi baj van? Hol maradt a világos ruha? Hát a gyémántok, a mosolygás? Mi történt José?

— Semmi, madame, szólt a kis ember szomorúan. Öregszem. Nem öltözködöm többé úgy, mint egy fiatal suhancz. Nem illik ez a koromhoz és — a redőimhez.

— Redők? Bah! Jöjjön ide s üljön le ide mellém. Kit keres a szemével?

— En? — úgy rémlett, mintha Lukréczia nevetését hallottam volna, a mikor feljöttem.

Madame Dessaix mosolygott, ujjait a figyelem jeléül ajkaira illesztette, lábujjhegyen odavezette Tirardot az erkély végére, szétvonta a szőlőleveleket s rámutatott Lukrécziára, aki egy óriási pecanfára erősített függőágyban heverészett. Úgy nézett ki benne, mint egy lágy fehér madár egy nagy fészekben. Knight a fatörzshöz támaszkodott s feszült figyelemmel s piruló arczczal nézte a leányt. Beszért is hozzá, de a leány nem válaszolt. Csak lustán nevetett, mint a hogy szokta, ha a gyerekek megveregették orcáját.

— Voilà, sottogta diadalmasan Madame Dessaixre. Tirard alig tudott szóhoz jutni:

— Igen, igen! Nos — és ő mit felel neki?

— Mère de Dieu! Mit felelhet ilyenkor a leány? A férfi fiatal; akarata erős. Nem akar más feleletet hallani, csak egyet. Mi az ügyet befejezettnek tekintjük!

Tirard nem szólt semmit s gyorsan lement a hátsó udvarba, ahol a gyerekek játszottak s egy ideig itt állt köztük és a tehenek között. A lovász-gyerekek, akik hozzá voltak szokva, hogy mindenféle bolondságot lássanak és halljanak az öregtől, ezer pajkosságot eszeltek ki. De minthogy az öreg se nem nevetett, se nem káromkodott, figyelmesebben nézegették meg s csodálkozással és kicsinyléssel vették észre, hogy a ruhája ütött-kopott.

— Don José beteg, tra, la, tra, la. Don José, nem látja, hogy a ruhája sáros?

Don José a kerítéshez támaszkodott s nem látott és nem hallott semmit. A gonoszok most már csínyt eszeltek ki:

— Don José nem beteg, de a kanczája beteg. Szegény Chiquita! Vén gebe már ugyis.

— Hazudsz, pimasz! kiáltá Tirard, visszafordulva oly gyorsan, hogy a gyerekcsereg ijedten rebtent szét. — Chiquita nem beteg! Vezesd ide.

A gyerekek ijedtükben egymáson bukfenczezték keresztül. Végre kihozták a fehér kanczát az istállóból. José reszkető kezével megsimogatta az állatot. Bármily nagy is volt a bánata, ez az állat megvigasztalta.

— Nincs ehhez fogható ló egész Attakapaszban! — mormogá magában: — En öreg vagyok, de ez még fiatal.

A kancza nyerített örömeiben, amikor a gazdája megsimogatta és felült.

Mikor Tirard a kerítésen kilovagolt, az istállóból egy nehézkes sárgát vezettek ki. Arra meg Knight ült fel. A magaslaton a két férfi találkozott. José böszült megvetéssel nézte a lovat:

— Ah, milyen közönséges barom. Éppen olyan, mint a gazdája. De hát a kis leányoknak néha nagyon furcsa izlésük van.

Azt azonban Tirard sem tagadhatta, hogy a lovon ülő alak igen csinos és férfias volt. S ez még jobban lelohasztotta benne a bátorságot.

— José vénül és hájasodik. Az ott pedig fiatal legény — s az alakja férfias. Tirard álla reszketett, mint egy hiszterikus asszonyé. A következő pillanatban lova nyakába borult.

— Csak te maradtál hű hozzám, szegény Chiquita! Senki más, csak te.

A ló a fülét hegyezte s őz módjára könnyen száguldott tova a síkságon. Mikor Tirard Knight mellett ellovagolt, mély meghajlással köszöntötte.

— Furcsa kis emberke, mondá Róbert a hozzája szegődött Mr. Cannak. Mintha egy dugasz ülne azon a lovon; de a ló valóban szép.

— Igen s annak idejében kitűnő versenyló volt. Tirard úgy beszél róla, mint egy vérrokonáról. Nekünk is elkélne ilyen fajta. A maga lova minden lépésnél bele-süpped az iszapba.

— Ma sokkal mélyebb ez az iszap, mint rendesen. Nem értem; hiszen nem volt eső a napokban.

Nemsokára a két lovas elvált egymástól és Knight a tengeremléki mocsarak felé tartott. A mocsarakon mindig csend uralkodik; de ma nagyon különösen, nyomasztóan csendes volt a táj. A nap a mélyen terjengő ködbe volt burkolva. Erős illatok kóvályogtak a mocsarak felett. A rendesen barnás lagúnák ma feketéknek látszottak s a sárga és ibolyaszínű vizililiomok még élénkebben váltak ki belőlük. Ha a szegény Emma a szomorú vidékü Throoból idelfordulhatna tekintetével erre az idegenszerű, regényes síkságra!

Emma? Mi joga volt neki most Emmára gondolni? Lucretia.

De hisz Lukréczia nem látta ebben mást, mint iszapot és gázt! Lukréczia nagyon kedves teremtes; de hát elvégre is az ő jó tulajdonságai minden jóra való tehénben meg vannak. Ma megkísértette, hogy megkérje a kezét és tette ezt azzal az ékesszólással, amit műveltségének köszönhetett; a leány pedig hallgatta s alkalmassint úgy érezte magát, mint a szarvas állatok, ha a fű megcsiklandja oldalukat. Nem adott határozott feleletet. Knight éppen ezért nagyon kedvetlenül botorkált ezen az uton s az iszap szokatlan mélysége egy cseppet sem enyhített rossz kedvén.

*

Hogy Monsieur Tirard hová nyargalt azon az emlékeztetés délutánon, azt ő maga sem mondhatta volna meg. Bizonytalanul emlékezett arra, hogy több telepítvényes házába beszólt, anélkül hogy tudta volna miért. Nem volt borissza ember s egész napon át víznél egyebet nem ivott s mégis úgy érezte magát, mintha egy hosszú dőzsölés után ébredt volna fel, kábultan, zavartan. Mikor magához tért, ott találta magát az alsó végi mocsaraknál. Chiquita hirtelen megállott, öszvér módjára megfeszítette a lábát s nem mozdult egy tapodtat sem. Mi baja lehet? A mint Tirard körülnézett, azt látta, hogy a ló lábánál egy kis fekete tó keletkezik.

José megismerte a helyzet veszélyes voltát. Az öbölbeli víz megtorlódása folytán a mocsarak levezetésében meggyülemlett a víz s alája került az iszapnak. Az elsüllyedés veszélye közel volt; ha a lovas rögtön nem menekül, a gyorsan terjedő fővény és iszapban elsüllyed — és beleful. Ha most Chiquita —?

Tirard a part felé irányozta lovát és nógatta. Az állat óvatosan lépkedett, minden lépést kipróbálva, helylyelközzel a kimagasló szárazföldre szökellve. Kétszer is megállt és irányt változtatott. José többször leszállt és vezetni próbálta lovát, de mindannyiszor térdig besüppedt az iszapba. Végre belátta, hogy az állat ösztöne biztosabb utmutató, mint az ő talajismerete, s nyugodtan ülve maradt a nyeregben. Rendes körülmények között a kis ember szitkozódott és káromkodott volna, s talán egymagában lévén, a könyeket se rejtette volna, mert alapjában véve José nagyon gyáva volt és féltette az életét. Ma azonban nagy apály volt szívében. Életének legjava maradt el tőle Lukréziával. A leányhoz való szerelme megőrizte benne az önbecsülést; e nélkül szegény komédiás lett volna, aki házról házra viszi a bolondságait kárpótlásul a kapott alamizsnáért. — Ezuttal azt tette, a mi az adott viszonyok között a legokosabb volt: levetette nehéz csiz-

máit, ledobta a spanyol nyeret, hogy a szegény lovon könnyítsen s nevetett és énekelt, hogy az állatot felvidítsa. Egy izben, mikor a ló nagyon megszeppent, leugrott róla.

— Nem, neked nem szabad elpusztulnod! mondá bosszusan. El akarta üzni magától, de a ló csöndesen állott és szomorúan nézett gazdájára.

— Aha! kiáltá José örömmel s mintegy láthatatlan szemlélőknek integetve. — Látjátok ezt? Ő nem akar engem elhagyni! Ugy, ugy kincsem! Te és Tirard mindhalálig el nem váltok. — S megint felült a hű állatra.

Chiquita lassan és óvatosan haladt előre. Végre felért egy magasabb földrészre. Tirard széjjel nézett s egyszerre meglepetve kiáltott fel:

— No, mi az? Valami fekete tömeg ott a csatorna táján? Ember legyen az? — Nem! Ló és lovas! Sülyednek — megrekedtek! Egy pillanatig elhallgatott, a felindulástól zihálva, aztán felsüvöltött: »Ah, Knight van ott! Benrekedt a mocsárban, mint a patkány a fogóban! El fog ott pusztulni — hála Istennek!

Ha Knight elveszne, Lukréczia megint az ő kis leánya lehetne. Ez a gondolat villámlott agyán keresztül. José határozatlanul állt a dombon; Knight nem láthatta őt, mert háttal volt feléje.

Az első gyilkos mámor után a kis ember mégis remélte, hogy Robert megmenekül. Tirard nagyon gyáva volt, de alapjában véve mégis férfi — hogy mennyire, ezt még be kellett bizonyítania. Minél tovább nézte a mérnököt, annál inkább gyűlölte vad, gyermekes dühhel.

— Én nem vagyok gyilkos — én nem! ismételte magában. Chiquita a lábával kapálódzott — nyugtalan volt; már tovább akart menni. A víz már a patáján tulért. A sás alatt mindenütt csillogott a víz. A halál mindkét férfi felé közeledett, csöndes, hallgatag, biztos halál, mely annál borzalmasabbnak ígérkezett, mert nem járt vele küzködés és homály. Az ezüst fátyol még mindig sátorként fogta át a földet; a kék és sárga vizililiomok békésen ragyogtak ki ebből a világításból; fenn a légben pedig a mocsarak dögvadász madarai keringtek s mindinkább lejjebb és lejjebb szálltak. Ezeknek láttára Tirard a fogát csikorgatta. Chiquita csak egy embert menthetett meg — csak egyet a kettő közül. A Tirardok és Souttok nemzedékeken keresztül vitézek és nemesszivűek voltak. Most felpeszduilt ősi vérük ebbe a kicsike, elhajasodott testben. S egy gondolat, mint egy késszurás járta át a szívét:

— Ha Knight meghal, a leánynak megszakad a szive; — de én?

A hüvelykujj megint megvető mozdulatot tett. »De hát mit érez a szegény, öreg José iránt?»

Ne kutassuk ezt, hogy a következő tíz perczben mi történt Tirard szívében. Ezt csak ő és az ő istene tudja!

A lelki harcz után odalovagolt Knighthez és a vállára ütt.

— Halló! Mi baj van itt?

— Belemerültem ebbe a mocsárba. S ez az átkozott bestia egyre jobban belesüpped az iszapba.

— Ne bántsa! Cseréljünk lovat, ha Önnek sürgős dolga van a telepítvényen, Chiquita gyorsabban odaviszi, mint ez a barom.

— De hát ön? — Nem értem, hogy mit akar?

— Nekem nincs sietős utam.

— De ez a ló nem viszi el innen. S nekem úgy rémlik, hogy az iszap mindinkább növekedik.

— Én jobban ismerem önnél a mi mocsaraink iszapját. Jöjjön, vegye át Chiquitát; no menjen!

Knight leszállt a lováról, s ámuló arczczal ült fel a kanczára. Eddig azt hitte, hogy valóban nagy veszedelem-

ben forog, s most restelté a dolgot, látván, milyen könnyen beszél róla José.

— Nos, ha már meg kell lenni: áldja meg az isten monsieur Tirard. Nagyon szép öntől, hogy azt az átkozott lovat elvette tőlem. Ha lehet, holnap lebunkóztatom azt a dögöt! — Ezzel köszöntött s sarkantyuba fogta a lovat. »Előre, Chiquita!« s megérintette az ostorral.

José villámgyorsan felugrott.

— A pokolba önnel! Ne merje azt a lovat bántani! — Ezzel kiragadta Knight kezéből az ostort s olyan mozdulatot tett, mintha meg akarná ütni. De hirtelen meg gondolta magát és kíméltén így szólt:

— »Pardon, monsieur! Az én lovam nem türi az ütlegetést. Ne szóljon hozzá egy szót se, és biztosan haza fogja önt vinni.«

A kis ember egy pillanatig megsimogatta a ló nyakát, spanyol nyelven valamit sugott a fülébe s aztán visszafordult, hogy ne lássa, miként távozik az ő kedves paripája. Mr. Knight körülbelül két óra múlva elérkezett a felsőbb mocsarakba. Ott észrevett egy csónakot, mely a mocsár levezetésében lefelé tartott. Monsieur de Fourgan s néhány férfi ült benne. Knight feléjük tartott.

— Hála istennek, önnek semmi baja sincsen! kiáltá Monsieur de Fourgan messziről, — De mi az? Hiszen ön a Chiquitán ül? Hát ezt hol kerítette?

— Az a furcsa kis ember minden áron azt akarta, hogy lovat cseréljünk. Az én gebém, elsüllyedt és —

A férfiak egymásra néztek.

— És hol hagyta azt az embert?

— A tenger melléki mocsarakban. Hát mit gondol? Talán veszélyben van?

— Megálljanak! kiáltá, mikor látta, hogy a férfiak szótlanul elrugják a csónakot. — Az isten szerelméért, engedjék meg, hogy én is önökkel tartsak.

Otthagya Chiquitát a parton, s beugrott a csónakba, ahol mindjárt evezőt ragadott.

— Csak nem gondolják, hogy én miattam tette kockára életét?

— Ugy látszik, felelte Mr. Cann. — És én meg mertem volna esküdni, hogy éppen önre nem a legjobb szemmel néz.

— A Tirardok ősi vére még nem vált aludt tejje, szólt hangosan monsieur de Fourgan. — Szorítsák urak a lapátot; attól tartok, hogy későn jövünk.

Mikor a mocsárhoz értek, az már egészen víz alatt volt. José testét már egészen ellepte a víz azon a pecanfán, melynek ágai közt bele ékelte magát. Ugy esett le onnan a csónakba, mint egy darab kő.

Monsieur de Fourgan a hullának látszó test szíve tájára illesztette fülét, hallgatódzott s aztán fejcsóválva fordult a körülötte állókhoz. Kezébe vette az evezőt s miután egy ideig szótlanul evezett. »Huzzátok, urak, mondá aztán vidáman. Az éj már közeledik, s jó lesz, ha még napvilágon hazaszállithatjuk.«

Knight nem hitte, hogy José meghalt. Levetkőztette, dörzsölte és melengette a felpuffadt testet. Amikor elérkeztek a házhoz és órákig tartó kísérletek után az orvos is felhagyott a reménynyel, Knight még mindig nem akarta hinni, hogy José meghalt.

— Nem fog meghalni, én mondom nektek! Miért áldozná ő fel életét az enyéért? Hiszen én, barom, még meg sem köszöntem neki.

Néhány pillanat múlva, hogy a dörzsölés után fellillantott, arcza hirtelen elhalványodott. Az orvos rátette kezét Tirard mellére:

— Már dobog a szíve, mondá felindulva. — Helyet, urak — levegőt és pálinkát!

Végre José felnyitotta szemeit s ajkai megmozdultak.

— Nos mi történt, José, kérdik részvétellel a körülállók. De csak Knight értette az ajkak susogását. S megzavarodva a hallottaktól, felkelt, odavonta magához monsieur de Fourgant s így szólt hozzá: »Értem már! Tudom, hogy miért tette!« És ezzel hirtelen elsietett, hogy felkeresse Miss Vennt.

Másnap kivitték monsieur Tirardot az erkélyre. Ő volt a nap hőse. Az egész társaság, kezdve madame Dessauxen le az utolsó néger cselédig, mind körülötte sűrűlödött. Miss Venn lejött az erkélyről ragyogva, pirulva, könyvelt szemein át gyöngéden mosolyogva. A többieknek intett, hogy vonuljanak vissza; ő maga leült az öreg emberkéhez, meleg kacsójába fogta hideg kezét és simogatta.

— Ugy-e, engem akarsz látni, José? Nem a többieket? csak engem?

— Ha egy kis időt akarnál nekem szentelni, Lukreczia, mondá a férfi alázatosan.

A leány nem felelt mindaddig, míg José nem kereste a tekintetét.

— Kis időt? Egész életemet! suttogá.

José hirtelen előre hajlik. Meghidegült szívében egyszerre keresztül rohan a meleg vér folyama.

— Mit értesz te ezzel, gyermekem? mondja szigorúan. — Jól gondold meg, hogy mit mondasz. A vén José van előtted. Azt mondd ezzel —?

— Igen, mindig is azt gondoltam, mondá a leány nyugodtan. Mi, csak mi ketten maradtunk egymásnak — te és én. No meg Chiquita! tevé hozzá nevetve.

*

Egy hét múlva mrs. Knight levelett kapott a fiától, melyben menekülésének a történetét írta meg. Az özvegy asszony sokat sirt ezen a levélen. Bár nem tudta, hogy mi rendkívüli van abban, hogy éppen ez a kis ember mentette meg. Hiszen minden embernek kötelessége Róbert segítségére sietni, ha még oly vad mexikói is. És hogy miért tette meg azt a lépést, hogy az ilyen szerencsés módon visszanyert életet felajánlja Emmának, azt meg éppenséggel nem értette. Hiszen a szegény leánynak egy árva dollár hozományja sincsen.

Az ablakon keresztül látta, amint a leány könnyű, gyors lépésekkel tart a ház felé.

— Ugy látszik tud a dologról. Most hozzám jön, hogy elmondja nekem az örömhírt. Nos, én mindig azt hittem, hogy Róbert gazdag leányt vesz el — hiszen annyi jó szerencse kínálkozott neki.

De azért az özvegy szívében még is meg volt hatva.

— Szegény Emma! Hiszen olyan hűséges volt Róberthez akár egy kutya. Ha nincs is pénze, majd segít megtakarítani azt, amit Róbert keres, amit pedig egy gazdag leány nem tenne meg. A gondviselés végzésén mindig csak áldás lehet. — A szegény leány ma, hétköznapon, felvette az ünneplő ruháját. Milyen boldog lehet! Talán mégis elébe kellene mennem! Szegénynek nincsen anyja, aki megcsókolná, vagy így szólna hozzá: »Áldjon meg az isten, szegény gyermekem!«

És ezzel kisietett a kapun a leány elé.

A szépség mulandó, a rúttság állandó.

*

A feleség kér, a szerető parancsol.

*

Gondolat-olvasás? Nem nagy sor. Gondolat-írás, ez már valami.

M. B.

Szeptember.

Regény.

Irta: AMBRUS ZOLTÁN.

9

Önök, akik ismerik a tizenhét éves lányok szívét, nem hisznek e pártfogás őszinteségében s önöknek igazuk van. De a mi Hódy Balázst illeti, ő ismerte a világ-történetét, ismerte a dramaturgia szabályait, ismerte a versek művészetének minden apró furfangját, ismerte Ifigénia, Ofélia, Zaire, Phaedra és Melinda jellemét a kétségbeejtő részletekig, csak éppen a tizenhét éves lányok szívét nem ismerte.

Honnan ismerte volna a rejtelmek rejtelmét?! S hogy ne hitt volna e két nagy fekete szem sötét nedvességben égő tüzének, mely biztatón világított feléje, ahogy egy nyugodtan haladó kis hajó lámpái világítanak éjjel, a tengeren...?!

Ez a két nagy, fekete szem ott világított mellette, mialatt ő egy-egy hatalmas tirádával vesződött, avagy abban fáradozott, hogy a czezurák, melyek szerettek ki-kitörni, a helyökre kerüljenek. Csak ki kellett szólnia a másik szobába: »Ella kisasszony, lesz olyan jó?...« s Ella kisasszony helyet foglalt vele szemben a hinta-széken, készen rá, hogy ismét rövidítsen vagy két sort a Cambra örök siránkozásán.

Ilyenkor Balázs olyan aggódalmasan nézegetett rá, mintha magát a múzsát kérdezné:

— Jól lesz így, Ella kisasszony?

Természetesen Ella kisasszony mindig meg volt elégedve az újabb variánssal. Lealkudott egy-egy fölösleges hasonlatot, szétbontatott néhány periodust s ezzel megnyugtatta a lelkiismeretét. Aztán megjutalmazta a költőt olyanféle kijelentésekkel, hogy:

— Most már ez a jelenet tökéletes.

Balázs úgy találta, hogy e nyomatékos ítéletekkel szemben nincsen apelláta s *Vercingetorix*ot illetőleg az irodalom-történetnek nem lehet egyéb dolga, mint hogy egyszerűen helyben hagyja az Ella kisasszony kritikáját. Végre is, a drámaíró számára nincs magasabb areopág, mint a női szív. Azért írunk, hogy varázsvesszőnkkel még a kösziklából kifakaszszuk a megindulás forrását s hol van a megindulásnak gazdagabb forrása, mint a női szívben?!

Mindig ilyennek képzelte a szép iránti érzék megtestesülését, a minő ez a légies alkotású, vékony, karcsú kis lány volt. Ella az arab regék álmatag járású, fátyolszín arcú keleti leányaira emlékeztetett, akik egy-egy rizskása szemből élnek s a kiknek a tekintetében annyi a mélység, mint az indiai tengerben, a gyöngyhalászok Eldorádójában... Mesés könyvek között nőtt fel; élete abból állt, hogy szép dolgokat hallott s olvasott; finom, kis dologtalan keze arra termett, hogy egy Hafiz homlokát simogassa s álmokba ringassa a költők szultánját. Ilyen lehetett Seherezáde, aki Álom-országból származott s álom-világban élt.

Az igazat megvallva, Balázs tévedett s Ella kisasszony éppenséggel nem volt elragadtatva a három esztendőn át mindennap emlegetett *Vercingetorix*tól. Ellenkezőleg, a szegény Cambrát, aki annyi felvonáson át epedett hiába, hihetetlen libának találta s *Vercingetorix* meg a szánameas éhetetlenség nagyon rokon fogalmak voltak előtte. Ugy tartotta, hogy *Vercingetorix*nak mindenekelőtt el kellett volna vernie Caesart, mint a kétfenekű dobót; aztán, ha egy csepp férfiaság van benne, felpofoz egy pár színház-igazgatót, végigvonul hadseregével Európa összes színpadjain, ott keveset beszél, de annál többet trombitáltat s ha ész nélkül tapsolják, akkor kedvesen szalutál, ah, szalutál!...

Hanem Ella kisasszony mindezt nem mondta senkinek, amint hogy abban a korban volt, mikor a leányok semmit sem mondanak el abból, amit gondolnak. Nem volt közlékeny természetű; hallgatag volt már gyermeknek is, s a válságos évek csak fokozták a zárkózottságát. De *Vercingetorix* felől meg éppen óvakodott volna tiszteltlenül nyilatkozni, nemcsak Balázsszal szemben, hanem bizalmasabb körben is. S ennek megvolt a maga nagyon egyszerű magyarázata.

Egy szép nap ugyanis, mikor Balázs arra kérte, hogy este felé legyen kegyes meghallgatni a tragédia visszavonhatatlanul utolsó felvonását, titokban kijelentette Fodornénak, hogy ő bizony nem hallgatja azokat a számár verseket, hanem elmegy az apjával s Czilla hugával a czirkuszba. Ez a kijelentés a Fodorné amugy is szüntelen forrongó haragját hirtelen vagy háromszáz fokra hevítette, s az anyai kéz egy párszor oly barátságtalanul talált hozzá nyulni Seherezádehoz, hogy a fátyolszín arczon két bazsarózsa virult ki, mint ahogy a Szent Ágnes érintése nyomán is virágok termettek. Fodorné ugyan egyébként nem igen hasonlított Szent Ágneshez, de otthon nagyobb tiszteletben részesült a kalendáriom összes hitvallóinál, s Ella kisasszony ezt a napot megjegyezte magának.

Fodorné különben, a nagyobb érthetőség kedvéért, egy kis prédikációt is fűzött e minden szónál ékeesebben szóló anyai intelemhez. Sajnos, e bizalmas természetű magánértekezletnek csak éppen a fináléját idézhetem, mely a következőképp hangzott:

— Velem pedig ne próbálj ujjat huzni, mert kitekerem a nyakadat, alávaló kölyök!

Seherezáde nem felejtette el se ezt a tanácsot, se *Vercingetorix*ért szenvedett mártíromsága rózsáit. Engedelmességre szoktatták, s alkalmazkodó természetű volt, mint az apja.

Ha ezek után önök úgy találják, hogy Fodornénak messze nyúló, s beláthatatlan szándékai lehettek, melyek nemcsak leányára terjeszkedtek ki, hanem a reménytelen jövőjü *Vercingetorix*ra is: hát én erről nem tehetek, csak annyit bátorodom megjegyezni, hogy a Fodorné szándékait nem szokta elfujni a szellő.

Ismerte-e ezeket a szándékokat Ella kisasszony egész terjedelmükben, s ha igen, mi volt róluk a véleménye? — ezt én nem tudom megmondani. Ki látna be egy örökkön hallgató leány lelkébe? A leányok különben, akár hallgatnak, akár beszélnek, nemcsak az udvarlóikat játszsák ki, hanem a regényírókat is.

Önök majdan itélni fognak a tényekből.

Elég az hozzá, Ella kisasszony, valószínűleg felsőbb meghagyásra, sok barátságot tanusított a szegény *Vercingetorix* iránt, s ha patronájának mondtam, ez nem volt túlzás, mert, bár tudtán és akaratán kívül, igen nagy szolgálatot tett a bolygó hollandi e gallus testvérének.

Ennek a szolgálatnak a történetét akarom a következőkben elmondani.

V.

Lakodalmom a Vidám Targonczásnál.

Egy vasárnap délután, mialatt Fodorné aludt, Czilla egy végzett zsebtolvaj ügyességével, nesztelenül pattant fel a Balázs ajtaját, belebent a szobába, s nagy suttogva megszólalt:

— Hódy bácsi!

— Maga az, Czilla?!

— Csitt, csendesén. Ha a mama fölébred, s meghallja, mit beszélünk, jaj lesz nekem is, Ellának is.

— Olyan veszedelmes a dolog?

— Nagyon. Különben mindjárt meglátja. Tehát: követ-ségben jöttem. Ella szeretné valamire kérni, de nem meri.

— Ah!

Balázs, akit eddig nem igen zavart munkájában a látogatás, meglepetten fordította székét a kis leány felé.

Ella senkit se szokott kérni semmire.

Czilla tudatában volt a helyzet rendkívüliségének, s élvezte a hatást. A világért se adta volna elő a dolgot, csak úgy, bevezetés nélkül.

— Szokott maga táncolni, Hódy bácsi?

— En?! — kérdezte Balázs kissé megütődve.

Mintha csak azzal rohanták volna meg, hogy szokott-e tökrészeg lenni?

— En?! Nem, nem szoktam. Nem is tudok.

— De frakkja csak van legalább?

Nem, nem volt frakkja. Épp oly kevéssé, mint Apollónak.

— Nem tesz semmit. Van a papának.

Balázs azt hitte, hogy valami hunczfutság fog ki-sülni a dologból, s gyanakodva nézett a kis leányra. De a két okos kék szemben ez egyszer nem találta azt a kötődő, gonosz tekintetet, mely már nem egy rossz pillanatot szerzett érzékeny lelkének.

Czilla kisasszony volt tudni illik az egyetlen egy lény a Fodor házban, aki a szegény Vercingetorix iránt nem tanusított kellő tiszteletet. Ha az anyai hatalmat nem érezte közel, igen merész tréfákat engedett meg magának Galliára vonatkozólag, s Vercingetorix szomorú hányattasait néha minden á propos nélkül emlegette.

Mindezt, tekintettel a tettes féktelen kiskorúságára, eddig nem tartottam érdemesnek megemlíteni, de e helyütt nem hallgathatom el, hogy Balásznak titokban sokszor okoztak fájdalmat a Czilla frivol megjegyzései.

Szerencsére, Czillát nem igen lehetett komolyan venni. Számottevő egyének előtt az ő szava nem járt, a miképpen nem jár a régi kétgarasos, s a mi engem illet, kívül is hagytam volna őt minden legcsekélyebb figyelmen, ha erővel bele nem furakodik a történetembe.

De Czillának éppen az volt az uralkodó tulajdonsága, hogy neki mindenütt ott kellett lennie. Temetés, zászlószentelő, lakodalom, utcai tüntetések, bérmlás, virágkorzó, tűzoltó ünnep, jégpályamegnyitás — ezek mind nem folyhattak le az ő önkéntes részvétele nélkül. S ha önök, jelentékenyebb demonstrációk alkalmával, meglepetve látták, hogy egy fiatal hölgy, (bänderillorokalapban és vörös napernyővel) nagyon élénken abcuzolja a miniszterelnököt, avagy rendkívül lelkesen éljenzi Kossuth Ferenczet, előre is ki kell jelentenem, hogy ez a fiatal hölgy Czilla volt.

Mindenütt ott kellett lennie s mindenütt kellett valami kisebb háborúságot csinálnia. Idősebb asszonyok néha nem is állhatták meg, hogy csipősen ne jegyezzék meg a Czilla füle hallatára: »No, ez a fiatal hölgy se járt ott soha, a hol a szerénységet osztogatták!...« de Czilla soha se maradt adós a felelettel, s mindig becsületet szerzett a tudós asszonymnak, aki nyelvét az élet harcra kikészítette. Kiváltképpen jelentékeny sikerei voltak éltesebb, kövér asszonyokkal szemben, akiknek előszeretettel üzent hadat. A kort egy cseppet sem tisztelte, s a közös hadsereget kivéve, egyáltalán nem respektált semmit, a mi tiszteletre méltó. Szóval Czilla olyan diszpeldány utca-gyerek volt, aminőt csak ritkán találni a tizenhárom éves hajadonok között. Az udvarban rettegtek tőle s Balázs is némi respektussal viseltetett iránta. A Czilla örök harcra vágyódása meg az ő béke-szeretete nem igen vonzották egymást. De ha tartott is tőle egy kicsit, mégsem volt vele szemben oly fegyvertelen, mint az idegen kövér asszonyságok. Ismerte a gyöngéjét.

(Folytatjuk.)

☆ **Nyári ünnepek.** A magyar diszruhák nyaranta el vannak ásva a naftalinos szekrények legmélyebb fenekére. A moly mindenféle ruhán szivesen rágicsál, de legszivesebben mégis a magyar diszruhán. Ezért kell nyárára a magyar diszt bűzbe és homályba borítani. Erre való tekintettel sajnos körülmény, hogy a magyarok két legdiszruhásabb nemzeti ünnepe: Szent-István napja és a király születés-napja éppen augusztusra esik. Ezeken a napokon nagy felvonulások, ünnepi misék és lakomák esnek meg a legmagasabb hatóságok fejeinél s ezekre meghívják mindenkit, akiről csak feltehető, hogy magyar diszruhával rendelkezik. Elő tehát, ó, diszruhák a naftalinos szekrények mélyéből!... S megindul és vonul a daliás urak nagy csapatja keresztül-kasul a budai váron. Ami látványnak igen szép, csak-hogy ilyenkor egész ősz Budának naftalin szaga van. Az ünnepi lakomákon pláne sűrű felhő gyanánt borul a fényesen terített asztalok fölé ez a kellemetlen illatszer. A daliás urak aggodalmasan szaglálódznak s mindenki konstatálja diszruhás szomszédja felől a naftalint. Miután pedig már ezeket a diszruhákat kiasták a naftalinos rejtekeikből s nyaralásaikból megérkeztek a hozzájuk tartozó daliás urak, körülbelül véget is ér a holt évad. A diszruhákat már nem érdemes újra visszapakkolni s a megtört nyaralást sem érdemes már újra megkezdeni. A két nyári nemzeti ünnep naftalin illatárja tehát nem egyéb, mint a budapesti morte saison utolsó lehellete s a közelgő őszi nagy saison első, biztató szellője.

* * *

☆ **Puhulás.** Csak az ostoba emberek kiszámíthatlanok; az okos emberekről előre lehet tudni, a mikor valami bolond dologba kapnak, hogy azt nem fogják a véletekig őrni-fűzni. Bolond dologt művel néha az okos ember is, mert kénytelen vele. Elvhűnek, következetesnek, vagy ilyes valaminek kell látszania s ezért egyelőre félre teszi az okosságot és teljes öntudattal játsza a hőbörtöst. De csak addig s nem tovább, amíg éppen műsúja. A magyar katolikus papság ritka fényes gyülekezete az okos embereknek s mégis oktalan ellenzéssel rugaszkodott neki az egyházpolitikai reformoknak. De rugaszkodása csak addig tartott, amíg kénytelen volt vele. A félénk laikusok már-már azt hitték, hogy ki fog esni a világ feneké, mert a klérus elkeseredése nem ismer határt. Ugy látszott: a katolikus papok képesek lesznek feláldozni nemcsak saját egyéni érdekeiket, hanem az egyház, a vallás, a haza és az erkölcs nemes javát is, csak-hogy igazuk legyen s bebizonyítsák, hogy ama reformok megalkotása megbocsáthatatlan bűn volt. Ez a látszat azonban csalt. Mert szerencsére — okos emberek a papok! Ha nem lennének azok, egy kis következetes öngyilkolás árán csakugyan rémségesen felforgathatnák ezt a szabadelvű reformos országot. Ámde mi hasznuk nekik a kormány, az ország és a magyar nemzet kárából, mikor azt ők maguk is nagyon megérzenék?... A papok okos emberek, no meg magyar emberek is — és most, a reformok törvénynyí válása után és gyakorlati végrehajtásuk előtt, az örületes papi ellenzést nagy bölcsen és higgadtan lefujják. Pásztorlevelek röpködnek szét a honba, csitítók, nyugalomra intők, beletörődők. A klérus tehát el fogja szépen tűrni, amit tűrhetetlennek bizonyozott. Végül még kisül, hogy a szabadelvű reformoknak az lesz a legkisebb bajuk, amit a papok csinálnak nekik. Istenem, ha az imént kinevezett polgári anyakönyvvezetők is olyan okos és belátó férfiak lesznek, mint a milyenek a papok, — akkor nem köll a reformokat a végrehajtás közben bökkenőtől félténi. De vajon lesznek-e ezek olyan okos és belátó emberek?

* * *

☆ **A poszkiszli.** Van a lelkünkben bizonyos hódolati érzés a kiváló emberi eszeség és ügyesség iránt, mely majdnem szuverén még az erkölcs felett is. Még a gáztett sem undorít

el bennünket valami nagyon, ha koncepciója és végrehajtása olyan, amit genialisnak nevezünk. Mikor tizenegy esztendővel ezelőtt a főpostáról ellopták a 240.000 frtos poszkiszlit, szinte egy kis titkos tetszést éreztünk a felett, hogy az ismeretlen tettes ilyen szép méretű tolvajlást eszelt ki. De még az is hozzájárult ehhez a titkos tetszéshez, hogy nem láttunk valószínűs hús és vér embert, aki a gaztett folytán keserves kárt szenvedett volna. Mert a m. kir. postakincstár csak jogi személy. Annak nincsenek idegei, annak nem fáj semmi, annak a szenvedése nem megható. Mit? Az államnak 240.000 frtja hiányzik?...» Bah! Hát majd nyomtat 240.000 darab újabb 1 frtost, mely az osztrák-magyar monarchia függő államadósságának részét képezvén, minden állampénztár és hivatal által egy forintban elfogadtatik és kiadatik... Növelte utóbb a titkos tetszést a rendőri vadászat is, melyet a tettes után indítottak és folytattak — hiába, mindhiába. A hajszánál az emberi szimpáthia könnyen fordul mindig az ügyesebb felé: Ha az üzőtt vad nagy furfanggal siklik ki sok ideig a vadászok karma közül, utóbb már a mellett szoritunk, hogy ügyessége jutalmául hadd szabaduljon meg. Ilyformán, már tizenegy esztendő után nemcsak a törvény szerint évvált el a poszkisztilopás, mint büntény, hanem a közvélemény is úgy határozott érzésén, hogy immár hadd fusson a szerencsés tolvaj. És ekkor esik meg rendőrségünkkel az a bolond szerencse, hogy felfedezi és megcsipi a poszkiszli lopás valódi tetteseit. Az első, amit a közvélemény e sikerült rendőri fogás felett érzett, titkos kedvetlenség volt. Hát ugyan már minek volt ez?... Mikor azonban kitudódott, hogy a tettesek, akik az első esztendőkben igen ügyesek voltak, az utolsóokban szörnyű ostobáknak bizonyultak, akkor a közszimpáthia a rendőri ügyesség felé kezdett fordulni. Mert az mégis csak butaság, hogy valaki, aki 240.000 forintnak jut hatalmába, ideáljául azt ismerje, hogy abból a rengeteg pénzből kurtakorcsmát nyit a Práter-utcában és vadházasságra lép a 44 esztendő Zsengellér Zsuzsannával! Erre elegendő lett volna 2400 frtot lopni. S az még hagyján, hogy a tettesek közül az egyik csacsi itt marad rossz pörkölttel táplálkozó korcsmárosnak, hanem még a másik csacsi sem tud nyugodtan meglapulni a kék Adria kedves szigetén. Az is visszamászkal ide, ahol a rendőrség epedő szeme fürkészőleg tapad rája. S az ostoba csakugyan hurokba szalad s hurokba szalajtja bűntársát is. Most már a közvélemény szemében vége a poszkiszlisnek egész rejtelmes dicsőségének. Az a két tolvaj két számár-ember — semmi több. Két tudatlan, közönséges szolga, akitől szemtelenség volt akkora összeget ellopni, a mekkorához sem fantáziája, sem judiciuma nem volt. Most már a rejtelmes dicsőség a rendőrségé s nem azt nézzük többé, hogy tizenegy esztendeig nem volt képes a büntényt földeríteni, hanem csak azt, hogy a tizenkettedik esztendőben azt végre is felderítette. Hogy a büntethetőség immár elévült-e vagy nem évült-e még el — ez ma abszolút nem érdekes. Ki törődik azzal, vajjon becsuknak-e lopásért két közönséges ostoba szolgát, vagy nem csuknak?

* * *

△ **Munk úr.** Munk úr a Kärnthnerstrassén sétált, mikor két tiszt és egy civil rátámadt: Félre zsidó! A felszólítást nyomatékos kardlapozás követte és Munk úr szaladt a rendőrségre és föllármázta egész Európát. Tekintettel arra, hogy a Kärnthnerstrassén történt az eset s két katonatiszt meg egy Csáky gróf követte el egy Munk uron, senkisem látott benne lehetetlenséget s minden józanérzésű ember fölháborodott a bécsi antiszemita garázdaságon. De íme, most a katonai-hatóság, mely a két tisztet garázdaságuk miatt felelőre vonta, kijelenti, hogy a dolog nem úgy történt, hogy nem antiszemita stikliről van szó, hanem Munk urat megkardlapozták volna, ha tüzimádó lett volna is, mivel eszerint viselkedett. — Ha már mostan teljesen objektíve akarok az esethez hozzászólni, koncedálnom kell, hogy a tiszt urak a valóságot a maguk szempontjából némiképen módosították, de ezzel szemben bajosan tehető föl, hogy a Munk úr

előadása fölül állana az elfogultság gyanúján. Tény továbbá az, hogy katonatisztek hamar nyulnak a kardjukhoz, még ha nem zsidó hág is a tyukszemükre és ebben csak azért brutálisabbak a civileknél, mivel nekik van kardjuk, a civileknek ellenben nincs. Ezt a körülményt leszámítva, én az ugynevezett katonabrutalitások hallatára ösztönszerűleg a katonatisztek felé hajlok, éppen azért, mivel a polgári felfogás annyira ellenök van. Munk urat elverhették volna a börzén, hogy a füle se látszanék ki a kék foltokból s nem lett volna a dologból kázus. De mivel éppen katonatisztek verték el, Munk ur azonnal azonosítja magát összes hitrsorsosaival és azokra háritja át a kapott ütlegeket. Munk urról nem teszem föl, hogy kikötött volna a tisztekkel, de nem tartom hihetetlennek, hogy viselkedésével akaratlanul is annyira fölingerelte őket, hogy a kardjukhoz nyultak. Én — habozás nélkül mondom — többet hiszek a katonatiszteknek, mint Munk úrnak, amivel épenséggel nem azt akarom mondani, hogy azok a tisztek különös szimpátiával viselkednének a zsidók iránt.

* * *

☆ **Távbeszélés.** A nemzetiségek gyűlést tartottak Budapesten a magyarok ellen. A magyarok, hogy megfelelhessenek nekik, elmentek Budapestről Brüsszelbe a békekongresszusra. Brüsszelből aztán visszabeszéltek Budapestre. Elégé sajtáságos eset, mikor az embert a saját házában rágalmazza meg, ő pedig elmegy a város másik végébe s onnan hazudtolja le rágalmazóit. De néha ezt is meg kell tenni. Legalább így az egész kontinensen végighosszat keresztül hangzik, hogy a budapesti nemzetiségi gyűlés rágalmazott és hazudott. Reméljük különben, hogy a budapesti hang nem hallatszott el Brüsszelig, a brüsszeli ellenben elhallatszik Budapestig, sőt Bukarestig is.

Sztambulov özvegye. A politika körülbelül végzett a nagy bolgár államférfi szörnyű halálával s immár a tetem eltakarítása után azzal foglalkozunk, hogy élete, munkája eredményeit is kiküszöböljük. A művelt népek részvéte azonban felkeresi az asszonyt, aki nem felejtethet, kinek emlékéből ki nem veshet soha a véres tetem látása, a leszurt kezek s össze szabdalt fej. Sztambulov özvegye huszonöt esztendő, gyönyörű asszony, aki öröme, boldogságra született s most el van temetve egy gyászfátyol alatt, melyet le fog vetni arcáról, de mely lelkét örökre beborítja. Európának imponált első fájdalma vad elkeseredésével, melylyel az udvarnak vissza dobta a hazug részvét koszoruját. Egyedül ült férje ravatalánál, nem sirva, de bucsut lihegve. Most elcsöndesült a lelke s a szép özvegy magába vonulva él sötét emlékeinek. Európa szeme kiméletes részvéttel feléje fordul, képmását mindenütt közlik, multját, származását apróra ismertetik. Egy előkelő román kereskedő lánya, kivel Sztambulov régens korában ismerkedett meg s beleszeretett. A politikában nem szerepelt, az udvari élettől is távol tartotta magát s a véres katasztrófának kellett bekövetkeznie, hogy megtudjuk, mennyire összeillő volt a tetterős, hajthatatlan államférfi és a szép, energikus arcú és erőlelkű asszony.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság a f. évi augusztus hó 20-ával III. pótlékot léptet életbe hajózási díjszabásához. Ez a pótlék, tekintettel a tiszai hajójáratoknak a legközelebbi időben való megnyitására a tiszai vonalon érvényes személy- és árudíjszabási táblázatokat tartalmazza, ezenkívül az expressz-árak kezelésére vonatkozó tájékoztató határozmányt és a tiszai kilométermutatót is felöleli.

A díjszabás egyes példányai 10 krért az üzletvezető igazgatóságnál kaphatók.

IRODALOM.

Durvuló fülek.

Az öreg Sarcey-nak a minapi hétfői cikke kapcsán jut eszembe egy s más. Az öreg ur nálunk meglehetősen divatját multa, ami reakcióul el nem maradhatott, miután egyideig meglehetősen értékén felül becsülték. A magam részéről még mindig szimpatizálok az öreg bourgeois-val, különösen mert van bátorsága magát bourgeoisnak vallani, populáris áramlatokkal szemben a nyárs-polgáriás józan-ság álláspontjára helyezkedni s divatos megkerülések közepett megőrizni a higgadságát. Bizonyára nagy dolog s csak finom elme és széles szemhatár képes arra, amire Jules Lemaitre: teljesen idegen népek teljesen idegen világába helyezkedni, s ha meg nem is kedvelni s a magukévá nem is tenni, de megérteni és megmagyarázni az idegen génusz sugalmait. Ám nekem tetszik az öreg Sarcey is, aki az Ibsen-rajongókkal teli parterren bátran kimondja, hogy: vagy én vagyok hülye, vagy ez a darab szélhámosság, de én ebből az egész *Brand*-ból vagy *Kis Eyolf*-ból nem értek semmit! Ha gyerekes is ilyenkor az öreg, de érdemes gyerekes; olyan, mint az Andersen kis gyereke, aki az ő ártatlanságában hangosan kikiáltotta, amit magában mindenki tudott: hogy a diadalmenethen büszkélkedő királyra csak ráhazudják a fejedelmi palástot, s az igazat megvallva, ő felsége meztelen.

Hát igen, a multkori tárczájában az öreg ur nagyon kedvesen teszi szóvá a francia kiejtés egynémely saját-ságait és bizonytalanságait. A francia irodalmi nyelv a legtökéletesebb a világon, már mint amennyire tökéletes az olyan jogrendszer, amelyben mindent kodifikáltak. Ez a hasonlat sokkal találóbb, mint amilyennek leírás közben hittem, mert ellentétül nyomban eszembe juttatta Angliát. Franciaország centralizált állam; mint ahogy a közigazgatásának s az igazságszolgáltatásának, a nyelvének is megvan a legfelsőbb középpontja: az akadémia; mint ahogy megvan a maga büntető-, polgári- és kereskedelmi kodexe s az alkotmánya is írásba van foglalva: a nyelve, sőt a helyesírása szabályai is megállapítottak s megállapodottak, s ami szó nincs meg a nagy szótárban, azt nem tekintik irodalminak. E törvényeknek szankciója is van: aki vét ellenük, vagy a maga egyéni avagy lokális érzésével magyarázza vagy módosítja őket, elveszti az ő írói vagy szónoki rangját és címét. Angliában mindez másképp van; a skót vagy a velsz, még ha nem is dialektusban ír, más nyelven ír, mint az angol; minden szó, amit akár a hindutól, akár a kinaitól vett át, amint leírja, irodalmi is; a grammatikáját és a kiejtési szabályait illuzóriussá teszik a kivételek, a nyelv meg a stílus folyton forrong és folyton változik s az egyéniségnek látszólag a legnagyobb önkényességet engedi meg. De ez a mérték-telen szabadság csak látszólagos. Mint ahogy az intézményei s a törvényei kódexbe nincsenek foglalva, és szokás, hagyomány, nemzedékről-nemzedékre rétegenként egymásra halmozott szabályok, törvények és határozatok mégis összehangzóan, egymást kiegyenlítve és kiegészítve élnek a néptudatban s a további törvényhozás is e tudat alapján történik nagy óvatossággal s a régihez való nagy ragaszkodással: úgy az angol nyelv és stílus szelleme benne él az igazi angolban s a legmerészebb s a leg-egyenibb újításai harmonizálnak evvel a szellemmel. Valamint az angol jog tömkelegében csak angol ember igazodhatik el, angolul is csak a született angol tudhat. Mig francziául nagy fáradtsággal és sok gyakorlattal az idegen is türethetően megtanulhat; mint a társaságban az etikettnek mindenre gondoló szabályai: beszédben és írás-ban a grammatika s az ortográfia parancsai elég biztos-

ságot adnak neki, hogy nagyobb neveletlenséget s égbe-kiáltó barbárságot ne kövessen el. Persze, ez csak az irodalmi nyelvre áll s a kimért társalgásra, de aztán — itt van a bökkenő.

Valamint nincs az a kitűnő kódex, amely időfoly-tával novellákra ne szorulna, mert megváltoztak azok a viszonyok, amelyeknek írásbafoglalt hű kifejezőinek kell lenniök: azonképpen a leggyönyörűbb akadémiai szótáron és grammatikán tulnő az élő nyelv. Akik a francia nyelv és stílus tisztaságára féltékenyek, ijedve látják, hogy egy-egy kedvelt író iránt való elnézés zsilipjén mint özönlik be az irodalmi nyelvbe az *argot*; elébb csak egyes szók-ban, később már egész kifejezésekben, sőt grammatikai szabadságokban. Evvel egybefügg a szép és helyes kiejtés kérdése is. A nyelvőrök búsan nézik, hogy tisztességes és művelt emberek milyen kiejtésbeli hanyagságokban tetszelegnek maguknak; teszem minden lélekmarkosítás nélkül ejtik *ponyárnak* a *poignardt*, *fjnek* a *fillet* (fily) s *révejenek* a *révelyt*. Hát hiszen ez szomorú dolog, szomorú jele a halló érzék megtompulásának s a nyelv ellustulá-sának, ha már a művelt ember sem érzi meg a *j* és az *ly* között való különbséget. De a magam részéről úgy hiszem, az ilyesmi ellen, ha még oly csunya is, hiába küzdenek a finom fülek. A nép nyelvalkotó génusza amint új különbségeket statuál, régieket meg elmos, és bármennyire más is az *ly*, mint a *j*, az öreg Sarcey maga meséli, hogy őt az ő tiszta *ly*ével, amit a vidékéről hozott magával, a párizsiak kinevetik. Nekünk is megvan a ma-gunk *lye*, s a francziáknál nem kisebb bajt szerez nekünk is. Tul a Dunán *lnek* mondják — amin a kecskeméti ember nagyokat tud nevetni. Mert ő az *lyet jnek* ejti, amit meg a művelt emberek művelt füle parasztosnak itél. Ebből az uri dégoutból támadt aztán a legnagyobb nevetség: *ljnek* ejteni az *lyet*, *heljesnek* mondani, ami *helyes* és *foljónak* a *folyót*. Szerencsére ez a kiejtés eddig csak a rabbi-szemináriumban s a nemzeti színházban jutott tekintélyre. Már akkor, akinek a füle s nyelve nem tud disztigválni, maradjon meg a *jnél*, aminthogy, félek, a párizsi is meg-marad mellette, hiába magyarázzák neki, hogy ez az *ly* az olasz *glből* származik. Hiszen épp azért származtatta belőle, mert az nem tetszett neki, s ha most már az *ly* is terhére esik, az ellen hiába sir a jóízű és a finom fül. Folyóbeszédben nem etimologizálunk, s mindeddig csak *Kohn* Sámuel rabbinus ur ejti *talp-alattnyinak* a *talpa-latnyit*. S tovább is: inkább elfogadom *tugygyának* a *tudját* s *Tarcsának* a *tartsát*, mintsemhogy a nemzet első szinpadjának egyik első művésznője ne *tudja* *helje*-sen ejteni a *tudját*.

Szerencse, hogy a szedők nem találják a magyar közép-ének a megfelelő jegyét (a német *e*), különben csi-nos kombinációt és permutációt tudnék összeállítani, a *szerűlámától* a *szerűlémig* a *szevelem* szó három *ejének* hányféle változatát produkálják ugyancsak a nemzet első szinpadján. A dialektust száműzik: helyes. A csupa *et* sem tűrik: helyes. De ha már az irodalmi nyelvben elis-merték a *közép et*, s a szinpad számára az irodalmi nyelv-et, tanítsák meg, aki nem tudja, melyik *et* ejtse *közép* enek, ami hasonlít a *rövid é*hez, de mégsem ugyanaz. Szögédi vagy kecskeméti embernek szolgálhatok azzal a praktikus figyelmeztetéssel, hogy ott mondjon *közép et*, ahol az ő dialektusa azt a bizonyos hirhedt *et* kívánja az *e* helyébe.

Ami a nemzet első szinpadját tovább is illeti, odáig nem merészkedem, hogy annak egytől-egyig kiváló és genális tagjait arra kérném, tanulnának meg *együtt* játszani, mert a maga ensemble-jával teszem a bécsi Burg szinlap-osztókkal is különb előadásokat produkál, mint a mi szin-házunk még az ő egyénenként igazán kitűnő s európai színvonalon álló elsőrendű művészeivel. De ha már ilyen

HETI POSTA.

korlátokat el nem ismerően genialisak, miért ragaszkodnak a tulzáshoz s a nevetség ahhoz az általában helyes szabályhoz, hogy a jelzőn, s nem a jelzett néven van a hangsúly? S ha már tüntetően hangsúlyozzák a jelzőt, isten neki, csak a hangsúly foka arányos volna az illető jelzőnek a mondatban való szerepével. »Szép asszonyom, jer kis kertembe vélem« — aki ezt a nemzet első szinpadáról így hallotta lezengeni, hogy

Szép asszonyom, jer **kis** kertembe vélem
— az igazat ad nékem.

Persze, a mi nyelvünk még meg nem állapodott nyelv, a szabályait most kristályosítja ki belőle a nyelvőrző fáradság, buzgalom és — türelmetlenség. Ellentétben a francziával, amely a makacsságig őrzi az irodalmi nyelvet a népies befolyástól, mi egyszerűen a nép nyelvét akarjuk megtenni irodalmivá, ami egy finomkodásokkal s idegen elemekkel megrontott irodalmi nyelv ellen való reakciónak az egyedül helyes, mert egyedül lehetséges módja, — de a tulzásai ennek is nevetségesek. Nem akarom ma megint, s nem tudom hányadszor, elárulni a hazát, de megjegyzés nélkül nem állhatom azt a tehetetlen igyekvést, amely a nyelvezete belső magyartalanságát közmondások és népies szólások czafrangjával leplezgeti. Istenem, a nép bizonyára nagyon bölcs és elmés, de az is bizonyos, hogy a kitételeit nem igen válogatja — s a népies idiotizmusok hajszolása, félek, a szó szoros értelmében trágázza majd meg irodalmi nyelvünket. Különösen a nyelvészeink mániája az e fajta zamatosság s ez teszi a tudományos vitatkozásait olyan korcsmaszaguakká. Középiskolai tanaracsák, akiknek a stilusa kocsikenőcs után rikoltoz s a nyelvezetük olyan magyaros, mint amilyen ártatlan, akit bizonyítékok híján menenek föl: az ő *nem mindig papsajtós* magyarosságuk hegyéről szánakozóan nézik le a szegény Vörösmarty Mihályt s az ő csengő, válogatott, simulékony és kifejező nyelvét. Egy-egy kitűnőbb nyelvőrünket utánozva, ugyan ezeknek a jámboroknak a sportja magyar nyelvre fordítani a politikusaink szónoklatait. Való igaz, a legfőbb státusembereinknek elkelne egy kis grammatikai és retorikai tanfolyam, — de én még mindig jobb szeretem, ha teszem Deák Ferencz olyasféleképpen irt föl a királyhoz, hogy: »Felséged kormánya czélját el nem érheté, s nem sikerült, mikor sérelmeink orvoslását követelők, másra terelnie figyelmünket. S nem sikerült a maga czéljai számára idomítania ezeréves intézményeinket — mint eddig, ézentul is ősi jogainkért változatlan kitartással küzdünk!« — mintha azt irta volna, hogy »A Felséged tányérnyalói, mint a sanda mézszáros, nem oda vágtak, ahová néztek. Hiába beszélnek, mint a Bodóné, másról, ha a bőr árát kéri: a mi ezeresztendősi instituczióinkon nem felejtették rajta a kezük szennyét, s ami minket illet, a mi ősi jussainkból egy körömfeketényi nem sok, de annyit sem engedünk!«

T. L.

Zongorákat és pianínókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE
COGNAC
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Budapest, 1895. Nyomatott az »Athenaeum« irodalmi és nyomdai r. társulat betűivel.

Vilmácska. Téved, a kötelező polgári házasság sem kötelez a házasságra. Erre csak a szép szemek és az üres pénztárcák köteleznek.

Chicago. *Sch. Francziska.* Az előfizetési díjat Hamburg közvetítésével megkaptuk. Üdvözljük.

Dora. Azok, akiknek közvetítését a maga számára olyan kedvesen reklamálja, egytől egyig szabadságon vannak, csak a szerkesztő van itthon, az pedig nagyon morosus ember és versek dolgában teljesen megbízhatatlan. A legjobb versekre is ráfogja, hogy élvezhetetlenek. Önnek igazán pech-je van!

Igaz. Diskréziókról biztosíthatjuk Önt, de a verset nem közölhetjük. Üdvözlét.

A drámaíró halála. Ön téved, kedves ur, nem úgy történt. Mikor a drámaíró visszakapja beküldött drámáját, se mérget nem vesz, se abstinenciát nem fogad, hanem még aznap pályázik a Teleki-díjra és esetleg a díjat meg is nyeri. Ez a dolgok rendes menete. A világrend egyáltalán nem szentimentális.

Komárom. S. Hirdetés, reklám a kiadóhivatal jogkörébe vág. Ez irányban a szerkesztőség mit sem tehet.

Nem közölhetők: Vie de Bohème. — Válasz egy levélre. — A bohém dalokból.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

Főmunkatárs: **KÓBOR TAMÁS.**

Hamisított fekete selyem. Égessünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű szalonnás lesz és könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostsálai a festanyagtól telítetten tovább izzadnak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. Ha valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben,** házhoz szállítva postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyemszövedéiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

5

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

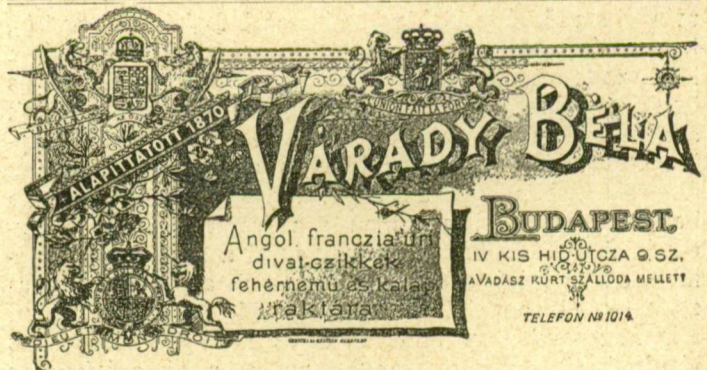
■ Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok. ■

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

RÖSER JÁNOS nyilvános tan- és nevelő-intézete

Budapest, Aradi-utca 10 szám. (Röser-ház).

Ezen intézet alapított 1853. Eddigi tanulók száma 13355; magában foglalja:

a nevelő-internatust, melyben vidéki családok fiai teljes ellátást, felügyeletet és nevelést nyernek,
a kereskedelmi iskolát, mely egyenrangú és egyenjogú a kereskedelmi akadémiákkal, záró bizonyítványai az egy-
a polgári iskolát, mely egyenrangú és egyenrangú az állami és községi iskolákkal. Növendékek felvétele augusztus 31-ig. Tanácsos
azonban a beiratást minél előbb eszközölni mert az elmúlt évben sem adhattunk a később jelentkezőknek helyet.
Értesítést küld és felvilágosítást ad az igazgató.

RÖSER JÁNOS, Budapest, Aradi-utca 10. szám.

tekintsen reám

Törvényesen védve.

Kapható minden gyógyszárban, jobb drogua-üzletekben és illatszertárakban, vagy 1 forint előzetes beküldése esetén közvetlenül a gyárosoktól Weiss és Co. gyógyszerészek, Glissen. Főraktár: Wien, I., Kärntnerring 6. Főraktár Magyarországon: Török József gyógyszerésznél.

vagy más hölgyekre, kik mint én
IRIS CRÈME-t használnak s
fogja tapasztalni, hogy ez a kedvelt
pipere-krem valóban csodásan hat.
Képzeld csak egy tisztátlan, foltos
arczsírt, egy arcot, melyet szeplők,
mitesszerek, pörselek és hámlások el-
rutítanak, nem-e kellemes ilyenkor tudni
azt, hogy az

IRIS CRÈME használatát
mindezt el-
távolítja. Tegyen csak vele egy kísérle-
tet, amint én azt tettem és győződjék
meg önnön maga, hogy arczsírnál hófehér
és kifogástalanul tiszta lesz, hogy bőre
bárszínűvé lesz, hogy ráncok és
redők, a korán bekövetkező jelei az öreg-
edésnek, idejében való használat ese-
tére elsimulnak, az arc megifjodik. Mily
kellemetlen egy nyers, szaggyalított és
édes bőr, feltört fagydagánatokkal telt
kéz, vörös arc, vagy mikor a bőr ég
és viszket. Használjon ezentúl csak

IRIS CRÈME-t és ezek a
kellemet-
lenségek azonnal megszűnnek. A hatás
feltűnően gyors és tényleg meglepő.
Rendezett bőrápolás nem hiúság, ha-
nem az illem következménye. — Iris
crème tehát minden család pipere-
asztalán legyen naponta való hasz-
nálatra. Sokkal könnyebb bőrbajok-
nak elejét venni és azokat képződé-
sük alkalmából megszüntetni, mint
a már nagyobb mértékben meglevő-
ket eltávolítani.

Iris crème teljesen ártalmatlan, ment
mindenféle olaj- és zsíradéktól s soha
nem okoz foltokat a fehérműekben
vagy a ruházatban. Igen takarékos, hó-
napokon át is eltart.

Magyar királyi államvasutak.

(Személy- és podgyász-díjszabás életbeléptetése a pozsony-dunaszerdahelyi h. é. vasuton.)

A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint a pozsony-
dunaszerdahelyi helyiérdekű vasuton a megnyitás napjával zónarendszerű személy- és
podgyász-díjszabás lép életbe, mely a m. kir. államvasutak díjszabáselárusítási osztálya-
ban (VI., Csengery-ut 33. sz.) 10 krért kapható.

Budapest, 1895. évi augusztus hó 12-én.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

A budapesti kereskedelmi akadémia

folyó évi szeptember hó 1-én az V. ker., alkotmány-utca 11. sz. alatt fekvő új épületében

harminczkilenczedik évfolyamát

nyitja meg. Midőn ezt a szülők és gyámok figyelmébe ajánljuk, megjegyezzük, hogy az intézet célja: A kereskedő-
pályára lépő fiatal embereket az általános műveltség alapján a kereskedői hivatásra, még pedig ennek felsőbb
ágaira is, minden tekintetben alaposan előkészíteni, őket nemcsak értelmi és szaktudományi, hanem erkölcsi és
nemzeti irányban is nevelni és még mielőtt a kereskedésbe lépnének, az iskolától telhetőleg, gyakorlati tekin-
teleket tárgyazó értesítőt az igazgatóság kívánatra bérmentesen megküldi. Ugyancsak az igazgatóság készséggel
ad felvilágosítást az intézetben fennálló és a fővárosi kereskedő-testületek, valamint az intézet vezérő bizottsága
által alkotott alapítványi tandíjmentes helyek és tandíjmentesség elnyerése ügyében. Azon ifjak, kik az intézetben
érettségi vizsgálatot tesznek, fel vannak jogosítva, hogy hadkötelezettségüket mint egyévi önkéntesek teljesítsék. Az
intézettel egyéves kereskedelmi szaktanfolyam áll kapcsolatban oly ifjak számára, kik gimnáziumi vagy reáliskolai
érettségi bizonyítványt, vagy valamely megfelelő gazdasági vagy ipari szakiskola részéről végbizonyítványt nyertek és
tisztán a kereskedelmi szaktudományokat egy év alatt elsajátítani óhajtják. Olyanok számára, kik valamely kereske-
delmi intézetben érettségi vizsgálatot tettek, vagy a főtjelzett egyéves szaktanfolyamot végezték, a keleti államok főbb
nyelveinek és viszonyainak megismertetése céljából két évre terjedő külön keleti »kereskedelmi tanfolyam« áll fenn. A
beiratások szeptember 1-én reggeli 8 órakor kezdődnek.

Budapest, 1895. augusztus havában.

A budapesti kereskedelmi akadémia igazgatósága
V. ker., Alkotmány-utca 11. sz.

Nevelőnőket, tanítónőket idegen nyelv- és
zeneismeretekkel, nyelv- és
zenemesternőket, napokra vagy egyes órákra, kitűnő
gyermekkertésznőket és minden nemzetbeli bonneokat
lelkismeretesen ajánl és elhelyez

Szegőné Spiegel Lujza,
Budapest, Andrassy-ut 28.

Pöstyén KÉNES FÜRDŐ.
(Vasutállomás)
Páratlan gyógyerejű: köszvény, csúsz, Neuralgia, (Ischias)
esontbajok (es. szű, es. törés) vérbetegségeknek stb.
Kitűnő LAKÁSOKRÓL, kényelemtől szórakozásról gondoskodva van.
Prospectusok, felvilágosítások ingyen. A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

ÓVA INTÜNK A CSEGÜNKEL VALÓ VISSZARÉLESEK ELŐL

Legcélzzerűbb, legtartósabb,
legolcsóbb az

aszfalt-burkolat.

Templomok, tantermek, folyosók,
járdák, kocsiutak, hidak, vágó-
hidak, istállók, magtárak, műhe-
lyek, kapualjak, udvarok, terra-
szok, játszóhelyek, stb., aszfalt-
tal burkolását, nemkülönben

nedves lakások gyökeres
szárazzátfutását

jótállás mellett legolcsóbban el-
vállalja

a magyar
aszfalt részvény-társ.

Árjegyzék, költségvetés ingyen!

Fejty Árpád írás körképe
A magyarok bejövetele
Lélektől és Andrássy-ut végig a Városligetben
reggel 9-ig és 9-ig; a városligetbe menő villamos-kocsik végállomása.

Nyilvános nagy-gymnasium.

Fekete József

nyilvános hat osztályu nagy-gymnasiuma összekötve 8
gymnasiumi osztályu internatussal és nevelőintézettel,

államérvényes bizonyítványok kiállításai jogával

a főváros legegészségesebb vidékén, a budai hegyek ózondus
léghőköreben, a szabad, nagytérű Városmajornál

BUDAPEST,

I., Krisztinaváros, Városmajor-utca 4. sz.

alatt, egy emeletes nagy házban, mely egészen ujonnan van
berendezve; tantermei, háló-, ebédlő- és társalgó termei tágasak,
szellősek. A ház el van látva külön fürdőszobákkal s nagy
kerttel s e mellett az ifjaknak játszó- és szórakozó helyül ott van
tözsomzsédságában az árnyas nagy városmajor és a budai hegyek.

Ennél egészségesebb fekvésű egyetlen intézete
nincs a fővárosnak.

Az ifjak ez intézetben az osztály- és érettségi vizsgálatokra a
legalaposabban, szakértő tanárok vezetése mellett készíttetnek elő.

A dijak igen mérsékelték, magyaros házi koszt. Beiratások az
egész szünet alatt eszközöltetnek.

Kiváratra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm az ideit
iskolai értesítőt. Intézetem 15 év óta áll fenn.

A leveleket ily cím alatt kérem:

FEKETE JÓZSEF,

ny. főgymn. tanár, magán-főgymnasiuma és nevelő-intézet. Budapest, I. ker.,
Krisztinaváros, Városmajor-utca 4. szám.

Hol keressük
a legjobb
arcport?

Kérjük a
Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznőnk kedvelt arcportát; mely ugy nappal,
mint éjjel használva, minden arcpor között a legjobb; kiváló szakemberek
által megvizsgálva, végleg tisztának és teljesen ártalmatlannak talál-
tatott. Mint pipereszor nélkülözhetlen, az arcpornak a legszebb fehér színt,
üdeséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

☛ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 ft. ☛

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás
szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártal-
mas lett volna. A »Crème Pompadour« az arc és kéz be-
dörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-
pouderrel« lesz behintve.

☛ Egy tégely 1 ft 60 kr. ☛ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszer- és pipereszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

☛ Utánzásoktól óvatik. ☛

Bekötési táblák

A HÉT

XI-ik kötetéhez kap-
hatók 1 forint 30 kr.
előleges beküldése
mellett A HÉT kiadó-
hivatalában VII. ker.,
Erzsébet-körut 6. sz.

T. előfizetőinket kér-
jük, hogy lakásvál-
toztatásnál tudassák
velünk azt is, hogy
eddig hova küldetett
A HÉT.

A HÉT

előfizetési ára:

Egész évre 10 ft.

Félévre 5 ft.

Negyedévre 2.50 ft.

Az államilag engedélyezett

Magyar Osztállysorsjáték

az 1896-dik ezredéves kiállítás alkalmából.

I. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. október hó 16—19-ig.

	Korona.	Korona.
1 nyeremény	80000 =	80000
1 »	60000 =	60000
1 »	40000 =	40000
1 »	30000 =	30000
1 »	20000 =	20000
1 »	15000 =	15000
1 »	10000 =	10000
2 »	8000 =	16000
8 »	4000 =	32000
10 »	2000 =	20000
13 »	1000 =	13000
100 »	400 =	40000
860 »	200 =	172000
9000 »	80 =	720000
10000 nyeremény összesen		1268000

Kibocsátás: 100,000 sorsjegy.

31,499 nyereménynyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki.
A huzások államfelügyelet alatt és királyi közjegyző ellen-
őrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben

1000000
korona.

Az I-ső osztály huzása után vásárolt
sorsjegyekért az I. osztály díja után-
fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Huzás 1895. december 6—14-ig.

	Korona.	Korona.
1 jutalom	600000 =	600000
1 nyeremény	400000 =	400000
1 »	200000 =	200000
1 »	100000 =	100000
1 »	50000 =	50000
2 »	20000 =	40000
2 »	15000 =	30000
4 »	10000 =	40000
10 »	8000 =	80000
27 »	6000 =	162000
100 »	2000 =	200000
200 »	1000 =	200000
1150 »	200 =	230000
20000 »	100 =	2000000
21499 nyeremény és 1 jutalom		4332000

Az I. osztályu sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy.
40.—	4.—	2.—	korona.

A teljes (mindkét osztályra érvényes) sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	teljes sorsjegy.
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegy a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kapható.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
ANDRÁSSY-UT 5. SZÁM.

Magyar Osztállysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.